

OPENBARE VERGADERING VAN 14 mei 2014

Voorzitter: de heer R.L Vreeman

Aanwezig: de dames K.W. van Doesen-Dijkstra (D66), W. Paulusma (D66), F. Woudstra (D66), M. van Duin (SP), C.M. van Dijk (SP), L.R. van Gijlswijk (SP), N.G.J. Temmink (SP), C.E. Bloemhoff (PvdA), B. Enting (PvdA) (*vanaf agendapunt 2.f*), E. van Lente (PvdA), G. Chakor (GroenLinks), S.A. Koebrugge (VVD), A.M.J. Riemersma (Stadspartij), M.E. Woldhuis (Stadspartij), A.K. Kuik (CDA), I.M. Jongman-Mollema (ChristenUnie) en S.T. Klein Schaarsberg (Student en Stad) en de heren B.N. Benjamins (D66), K.D.J. Castelein (D66), J.H. Luhoff (D66), P.S. de Rook (D66) (*t/m agendapunt 2.c*), C. Schimmel (D66), A.J. Wonink (D66), E. Zirkzee (D66) (*vanaf agendapunt 2.f*), J.P. Dijk (SP), W.H. Koks (SP), M. van der Laan (PvdA), J.P. Loopstra (PvdA), D.S. Ruddijs (PvdA), M.T. Gijsbertsen (GroenLinks) (*t/m agendapunt 2.c*), M. van der Glas (GroenLinks) (*vanaf agendapunt 2.f*), W.B. Leemhuis (GroenLinks), K.S.N. van der Veen (GroenLinks), M.D. Blom (VVD) (*vanaf agendapunt 2.f*), J.R. Honkoop (VVD), A. Sijbolts (Stadspartij), M. Bolle (CDA), H.P. Ubbens (CDA), E.B. Koopmans (ChristenUnie), M.M. van den Anker (Student en Stad) en G.J. Kelder (Partij voor de Dieren)

Afwezig m.k.:

Griffier: de heer A.G.M. Dashorst

Secretaris: de heer P. Teesink

Formateur: de heer T. Schroor

Wethouders: mevrouw J.A. Visscher (SP), de heren T. Schroor (D66), P.S. de Rook (D66) (*vanaf agendapunt 2.d*), M.T. Gijsbertsen (GroenLinks) (*vanaf agendapunt 2.d*), D. Isha (PvdA), R. van der Schaaf (PvdA), J.M. van Keulen (VVD) en J. Seton (CDA)

1. Opening en mededelingen

De VOORZITTER: Hartelijk welkom iedereen, vooral de mensen op de publieke tribune, familie van de vertrekkende en komende wethouders, van de nieuwe raadsleden. Ook welkom aan de mensen thuis die live deze vergadering via internet kunnen volgen. Bij ontvangst heeft u kunnen genieten van een oliebol, oh, een krentenbol, hoor ik hier. Die heeft u gekregen van de exploitanten van de kermis.

We hebben een schema gemaakt voor deze hele vergadering, die natuurlijk een procedureel karakter heeft, maar wel een heel belangrijk karakter. Er is een punt veranderd: er is een motie op komst en als we het hele proces hebben gedaan van benoemingen en de nieuwe gemeenteraad er zit en de wethouders er ook zitten, dan gaan we die motie van de SP over het kinderpardon behandelen.

Naast mij zit de formateur. Dat is de positie die hij hier eigenlijk heeft en dat is in relatie tot de opmerkingen die gemaakt kunnen worden over het onderhandelingsakkoord.

2. Benoemingen

2.a: Bespreking resultaat collegeonderhandelingen

De VOORZITTER: De spreektijd hiervoor is vijf minuten per fractie en dan kan de formateur daar nog kort op reageren. Wie wil het woord voeren? De heer Luhoff.

De heer LUHOFF (D66): Voorzitter, dank u wel. We zijn eruit. Afgelopen vrijdag presenteerde D66 samen met de fracties van de PvdA, GroenLinks en de VVD een coalitieakkoord. Dit akkoord vormt de basis voor politieke samenwerking met als doel een aantal belangrijke veranderingen in gang te zetten. Want, voorzitter, dit akkoord is boven alles een veranderagenda. Een veranderagenda gericht op het herstellen van de relatie tussen stad en stadhuis. Een veranderagenda om de twee gezichten van de stad met elkaar te verbinden. Een veranderagenda voor een sociale, duurzame economische groei. Deze veranderagenda is nodig, want publieke voorzieningen staan onder druk. Mensen verdwalen in de grootschaligheid daarvan en verliezen vertrouwen in de overheid. Deze agenda is ook nodig omdat de

overheid er niet meer alleen voor staat. Inwoners, bedrijven, instellingen positioneren zich anders. Ze zijn kritisch en proactief. Ze willen zelf hun koers bepalen en vragen een overheid die meewerkt en meedenkt. De overheid moet daar juist op inspelen door mensen het vertrouwen te geven om hun eigen leven en leefomgeving in te richten, door maatschappelijke initiatieven te belonen en te ondersteunen en te snijden in de regelgeving, door de ontwikkelingen van mensen en samenleving te faciliteren, bijvoorbeeld met beter onderwijs.

Voorzitter, met dit coalitieakkoord hebben wij een ambitieuze agenda opgesteld. De agenda om samen met de stad op tal van terreinen beweging te brengen. Op het gebied van werk, door ondernemers meer ruimte te geven en stimuleren, door de dienstverlening van de gemeente aan werkzoekenden los te weken van de knellende regelgeving. Door cliënten en mantelzorgers samen met professionals de ruimte te geven om zelf hun eigen zorg te organiseren. Door te investeren in onderwijs, zodat elk kind het onderwijs krijgt dat het best bij hem of haar past. En door te investeren in de Groningse kenniseconomie met cofinanciering voor kennisprojecten, maar ook door het investeren in een duurzame samenleving en daarbij initiatieven van anderen te faciliteren. Een ambitie om nu en in de toekomst voor iedereen een eerlijke kans te bieden op een diploma, een baan en een huis.

Voorzitter, ik zei het al: het is een ambitieuze agenda. Het zal heel veel vergen van het nieuwe college om alle voornemens uit dit akkoord om te zetten in concrete beleidsvoorstellen, om de gemeentelijke organisatie flexibel, gebiedsgericht en integraal te laten werken, om de bureaucratie te verminderen en risico's die zich erbij voor kunnen doen ook te accepteren, maar bovenal om samen met de stad inhoud te geven aan deze agenda. Want, voorzitter, zoals in het akkoord al is opgeschreven: het zijn de mensen die deze stad maken. Ik heb er alle vertrouwen in dat dit college en de vijf wethouders die straks zullen worden voorgedragen, daarin zullen slagen. Ik wens het nieuwe college heel veel succes en wijsheid toe om met deze agenda aan de slag te gaan.

Tot slot nog een woord van dank voor de informateur, die ondanks dat de pauzes af en toe wat langer duurden, ervoor heeft gezorgd dat er een heel goed proces is geweest, waarin we heel constructief en goed met elkaar hebben kunnen spreken over al deze thema's die in het akkoord zijn opgeschreven. Maar bovenal voor de medewerkers van de gemeente die ons hebben ondersteund, met adviezen, door alles op te schrijven, enzovoort. Ze hebben ons voortreffelijk ondersteund en ook zonder hen was dit akkoord er anders niet geweest. Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, ik heb de heer Luhoff horen zeggen dat er wordt gevraagd van mensen om eigen regie over hun zorg te gaan nemen. Dan hebben we het over het persoonsgebonden budget. Nou wordt daar 40% op gekort door dit kabinet en dat wordt praktisch een op een doorgegeven door dit college. Gaat u mensen simpelweg korten op hun pgb of gaat u 40% minder mensen hulp geven?

De heer LUHOFF (D66): Ik denk dat u in de war bent, want die 40% korting gaat over de huishoudelijke hulp en niet over de pgb's. Sterker nog, wij hebben afgesproken in dit akkoord om juist extra te investeren in pgb's, door het initiatief dat mensen zelf kunnen nemen om hun zorg te organiseren, te faciliteren. Daarvoor is ook geld beschikbaar gekomen. Dus dat willen we juist goed mogelijk maken.

De heer DIJK (SP): Maar voorzitter, met een pgb kunt u bijvoorbeeld huishoudelijke zorg inkopen. Dus dan blijft mijn vraag staan. Mensen die behoefte hebben aan huishoudelijke hulp, worden die nou 40% gekort of gaat u 40% minder mensen helpen?

De heer LUHOFF (D66): Nee, we gaan vooral op een andere manier werken. Dat betekent dat je bij cliënten de vraag naar zorg centraal stelt, kijkt wat mensen zelf kunnen doen, wat ze samen met hun omgeving kunnen organiseren en als dat allemaal niet lukt, dat er altijd een gemeentelijke overheid is, zoals de onze, om dan de zorg te organiseren die nodig is.

De VOORZITTER: Het woord is aan de heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Dank u wel, voorzitter. Het collegeprogramma van D66, PvdA, GroenLinks en VVD heet 'Voor de verandering'. Na de informatieronde door de heer Apotheker werd het duidelijk dat vooral D66, maar ook de andere drie partijen, liever met elkaar wilden werken aan een zogenaamde veranderagenda dan met de SP. Dat debat hebben we gehad en daar ga ik het nu niet verder over hebben. Er ligt een resultaat en dat is dit collegeprogramma en daarmee wil ik deze partijen feliciteren. Dat dit

geen telefoonboek is, waarin alles tot de puntjes is uitgewerkt, kunnen wij heel goed begrijpen. Maar wat nou die daadwerkelijke veranderagenda is? Het enige wat we vooral terugvinden is iets over een andere rol van de overheid. Zo wil het college op 17 punten ‘in overleg’ of ‘in gesprek gaan’ en 39 keer ‘in samenwerking de dialoog aangaan’. Dat klinkt wel mooi. Maar wat is nou uiteindelijk die veranderagenda? Het blijkt dat die veranderagenda nog opgesteld moet worden. U bent daar de afgelopen weken nog niet in geslaagd, want u hakt geen enkele knoop echt door. Het is heel goed om naar bewoners en mensen en organisaties te luisteren en met hen in gesprek te gaan. Daar zullen wij als SP ook nooit tegen zijn. Maar wat nou als bijvoorbeeld uit de dialoog met ondernemers blijkt dat zij helemaal niet meer, maar minder koopzondagen willen? Geldt dan de macht van het getal? Of moet u dan opnieuw een belangenafweging maken, die wij de afgelopen jaren ook hebben proberen te maken? Wat wordt dan uw veranderagenda? Of, als ik het over de veranderagenda heb, blijft het dan voornamelijk bij een fontein op de Grote Markt?

Voorzitter, wij hebben niet aan de onderhandelingstafel gezeten. Maar bij een eerste blik op het collegeprogramma ontdekte ik wel een aantal typische SP-punten. Zo is de SP al jarenlang voorstander van een gebiedsgerichte aanpak, zowel fysiek als sociaal. Maar laten we wel wezen: dit is niet heel erg vernieuwend. De SP heeft hier de afgelopen acht jaren hard aan gewerkt, bijvoorbeeld met de Stips en Centra voor Jeugd en Gezin. Toch vinden wij het erg positief om te zien dat ook dit college hieraan wil verder werken. In het verlengde hiervan is het invoeren van wijkwethouders een wens die de SP als enige partij in het verkiezingsprogramma had staan. Dit zodat Stadgers en organisaties een direct aanspreekpunt hebben voor problemen in hun buurt of wijk. Daarnaast is het erg opvallend om te zien dat de hoofdstukken van het collegeprogramma als titel allemaal werkwoorden hebben. Net zoals in ons verkiezingsprogramma. Het lijkt erop dat formateur Schroor toch iets heeft opgestoken van ons huiswerk-A4'tje en voorzitter, zo moeten wij constateren dat wij toch nog enige invloed hebben gehad. Voorzitter, solidariteit is en blijft de meetlat waarlangs wij de voorstellen van het college leggen. Voorstellen die de individualisering of de marktwerking versterken, de verschillen tussen groepen benadrukken of mensen belemmeren om volwaardig aan de samenleving deel te nemen, daar zullen wij ons tegen verzetten. Zo is er een hoofdstuk in het programma dat wel concreet is en waar wij enorm van geschrokken zijn. Dan heb ik het over het hoofdstuk dat gaat over de toekomst van onze zorg. Ik zal een aantal punten uit het zorgprogramma langslopen. Ten eerste bezuinigt het Rijk, ik zei het net al, 40% op de thuiszorg en ook de inkomensondersteuning van chronisch zieken en gehandicapten. Het collegeprogramma zegt het volgende over de huishoudelijke hulp: “Kun je het niet zelf inkopen? Dan krijg je hulp bij het inkopen. Heb je de centen niet om het te betalen, dan is het niet vanzelfsprekend dat je de zorg krijgt die je nodig hebt.” Daarnaast is het maar de vraag wat er gebeurt als het gemeentelijke geld op is. Een groot deel van de Groningers zal deze zorg niet kunnen betalen, want 65% van de Groningers die nu huishoudelijke zorg krijgen heeft een inkomen van maximaal 120% van het sociaal minimum. Het lijkt er dus op dat dit college dezelfde boekhoudersmentaliteit hanteert als dit kabinet. Snoeihard bezuinigen en het geld leidend laten maken, zonder verder oog te hebben voor de mensen die de zorg echt nodig hebben. Ten tweede wordt er gekozen voor een persoonsgebonden budget, zodat mensen zelf de regie kunnen voeren. Alleen is het pgb lang niet voor iedereen geschikt. Sommige mensen kunnen niet zelf de regie voeren en anderen willen dit ook helemaal niet. Volgens onderzoek van de belangenvereniging van pgb-gebruikers, Per Saldo, geeft 41% van de huidige pgb-gebruikers aan dat zij liever zorgen via de reguliere weg krijgen. Daarnaast is er ook met pgb's geen enkele sprake van een integrale aanpak als het gaat om de sociale wijkteams. Ten derde wil het college voorkomen dat Stadgers een beroep moeten doen op zwaardere en dus duurder zorg. Onze eigen voormalige SP-doktersposten heetten vroeger niet voor niets ‘Voorkomen is beter dan genezen’. Dit werd alleen niet gezien vanuit een financieel oogpunt, maar om ervoor te zorgen dat mensen hun gezondheid verbeterden. U moet nu onderkennen dat er altijd mensen zullen zijn die zwaardere zorg nodig hebben. Ten vierde kiest het college voor meerdere kleinschalige aanbestedingen in de zorg, oftewel: keiharde marktwerking en concurrentie in de zorg, terwijl werknemers en zorggebruikers hier al jarenlang meer dan klaar mee zijn. Hier doemt het toekomstbeeld op dat we straks in een straat meerdere zorgverleners hebben die langs elkaar heen werken terwijl ze dezelfde functie hebben maar van een concurrerende organisatie zijn en dus niet met elkaar horen samen te werken. Ten slotte is het enorm tegenstrijdig om aan de ene kant 2,5 miljoen euro in een economisch programma te steken dat naast het Akkoord van Groningen nog weer een convenant sluit, ‘ondernemend Groningen’, zodat er nog meer vergaderd gaat worden over hoe wij werkgelegenheid kunnen creëren, en aan de andere kant vele banen in de thuiszorg af te breken. Als klap op de vuurpijl denkt het college de verwachte 18 miljoen euro aan rijksbezuinigingen die gepaard gaan met de overheveling van de zorgtaken op te vangen met een schamele 1,2 miljoen euro. Groningen werd het afgelopen jaar uitgeroepen tot tweede beste thuiszorgstad van Nederland. Maar met deze plannen

vrees ik dat we over een paar jaar onder aan deze lijst zullen bungelen. Voorzitter, dat de VVD op zorg visieloos is, hebben we gemerkt tijdens de verkiezingen. Dat D66 staat voor solide financiën, moeten we vanaf nu maar zien als keiharde boekhouderstaal, waarbij geen oog is voor zorgen voor mensen die dat nodig hebben. Dat GroenLinks de afgelopen anderhalf jaar stond te klagen over visieloosheid van het college, is nu ook niet meer serieus te nemen, nu zij de visie van D66 een op een heeft overgenomen. En was het niet de PvdA die in het Dagblad van het Noorden van 11 april stelde dat ze de SP niet nodig had om sociale politiek te voeren? Laat het helder zijn dat wij als SP wel keihard hadden geknokt voor een fatsoenlijke zorgparagraaf met voldoende middelen. Dat de PvdA zich op dit gebied zou makkelijk heeft laten wegzetten en dat ze zo makkelijk meewerkt aan deze landelijke en nu dus ook lokale afbraak, is meer dan beschamend. Voorzitter, ik verzeker u dat wij de komende tijd op het gebied van zorg met de mensen het verzet zullen mobiliseren om ervoor te zorgen dat onze zorg niet wordt afgebroken. Wij zijn ons er ten volle van bewust dat we dit alleen met gezamenlijke inzet van mensen en organisaties kunnen bereiken. Dus wij roepen iedereen op die met ons tegen deze plannen wil strijden, om op dit gebied met ons samen te werken. Volgens de SP vragen de plannen van dit college op het gebied van zorg om fors verzet. Dank u wel.

De VOORZITTER: De PvdA-fractie. De heer Van der Schaaf.

De heer VAN DER SCHAAF (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Vijf weken na de start van de formatie ligt er een akkoord met als mooie naam: Voor de verandering. De PvdA is dit veranderingsproces met vertrouwen ingegaan en we zijn er met nog meer vertrouwen uitgekomen. Dat is op de eerste plaats te danken aan een plezierig, positief en op momenten ook stevig onderhandelingsproces. Daarvoor verdienen alle coalitiegenoten en ook zeker de ambtelijke ondersteuning een groot compliment en zeker ook de formateur, Ton Schroor. Wie dit Groningse onderhandelingsproces bijvoorbeeld vergelijkt met het formatiedebacle in Amsterdam, mag concluderen dat we het wat dat betreft hier in ieder geval niet zo slecht hebben gedaan. Wat we zeer positief vinden is dat we bij dit akkoord niet onze toevlucht hebben hoeven zoeken tot het simpelweg uitruilen van standpunten, zoals in Den Haag, waar de ervaringen op zijn zachtst gezegd wisselend zijn met dit fenomeen. We zijn steeds op zoek gegaan naar de grootste gemeenschappelijke deler en hebben daar waar nodig, want dat is natuurlijk zo in coalitiepolitiek, een werkbaar compromis gevonden. Er staat heel veel in het programma. Er is nog een aantal dingen, terecht gezegd, dat nog uitgewerkt moet worden in een dialoog met heel veel mensen. Maar er zitten in elk geval drie belangrijke rode draden in, die wij even zouden willen benoemen. Heel nadrukkelijk hebben we gezegd dat we de twee gezichten van de stad dichterbij elkaar willen brengen. Aan de ene kant een gezicht van de stad van voorspoed, talent, bruisendheid. Aan de andere kant het gezicht van een stad waar we de afgelopen jaren in toenemende mate mee te maken hebben gehad, van een toenemende armoede, minder uitzicht op werk en ook zorgen over de toekomst.

De VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stads partij): Ja, dank u. Ik constateer wel dat de PvdA al meer dan 88 jaar in het college heeft gezeten. Wat maakt nou dat u meer vertrouwen heeft dat dit gaat lukken, dan in het verleden? Of zie ik het verkeerd?

De heer VAN DER SCHAAF (PvdA): Het is niet zo dat wij ten opzichte van vier of acht jaar geleden, toen wij uiteraard ook met vol vertrouwen in het college zijn gestapt, nu denken dat we het met meer vertrouwen gaan doen. Waar het ons om gaat is dat al deze vier partijen met elkaar de analyse delen dat er een aantal zaken in onze samenleving, in heel Nederland en ook in onze stad, niet goed gaat. Die twee gezichten. En ik heb er alle vertrouwen in dat we daar met elkaar, binnen onze mogelijkheden, wat aan kunnen gaan doen. Dat is niet anders dan vier jaar geleden. Voor ons als PvdA was het in de campagne een belangrijk thema en nu is het een van de hoofdmoten van het collegeprogramma. En met overtuiging. Tweede rode draad: een andere omgang tussen gemeente en Stad. De heer Luhoff heeft er al een aantal zaken over gezegd. Het is natuurlijk ook een proces dat we deels al hebben ingezet. Een overheid die vooral naast de burger staat, actief ondersteunt waar nodig of wenselijk is, maar ook ruimte geeft als dat tot betere dingen leidt. Een gemeente met een betere dienstverlening, een open houding naar de kracht van de samenleving en die ook vertrouwt op de kracht van haar inwoners. Derde rode draad, door de heer Dijk al geprezen: de wijkgerichte, gebiedsgerichte aanpak. Om de gemeente, de politiek, herkenbaarder, beter benaderbaar en ook slagvaardiger te maken, geven we enorme impulsen aan het wijkgerichte werken. Nieuwe taken op het gebied van zorg, welzijn, maar ook zaken als

activering, armoedebeleid en leefbaarheid kunnen alleen maar sociaal, sterk en toegankelijk georganiseerd worden door ze dicht op de buurt te organiseren. Dat betekent meer ruimte voor maatwerk, meer ruimte voor professionals en vooral meer samen kunnen doen met de Stadjes zelf en met maatschappelijke organisaties. Minder bureaucratie, meer flexibiliteit, minder beleidsnota's, meer actie en samenwerking. En, voorzitter, we zijn ervan overtuigd dat dit ook gepaard zal gaan met resultaat. De resultaten zijn er ook, als je kijkt naar het collegeprogramma, bij een aantal andere voor de stad belangrijke zaken. Bijvoorbeeld een hogere prioriteit voor de aanpak van de jeugdwerkloosheid. Naast het geld dat de regio daar al voor heeft gekregen van minister Asscher is jeugdwerkloosheid ook een belangrijk thema in het nieuwe economische beleid. Maar ook zorg en welzijn. Deels gaan we natuurlijk voort op de ingezette lijnen van het huidige college hoe we omgaan met de komende decentralisaties. Maar er is ook ruimte en geld voor vernieuwing.

De VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, de heer Van der Schaaf noemt het al even, het hoofdstukje 'zorg en geld'. Samsom heeft gegarandeerd, bij de verkiezingen, dat waar de PvdA in het gemeentebestuur zit, iedereen recht zou blijven houden op zorg. Hoe leest u dan de zin in het collegeprogramma dat de ondersteuning voor het betalen van de zorg niet vanzelfsprekend is?

De heer VAN DER SCHAAF (PvdA): Nou, dat gaat er juist om dat wij vinden dat iedereen die zorg nodig heeft, het moeten kunnen krijgen. Dat is iets anders dan dat, als het bijvoorbeeld gaat om huishoudelijke hulp, mensen die het zelf kunnen betalen het ook van de overheid vergoed moeten krijgen. Dat zou u toch moeten aanspreken?

De heer DIJK (SP): Voorzitter, de heer Van der Schaaf draait de boel om want er staat nu namelijk dat voor mensen die het niet kunnen betalen, het niet vanzelfsprekend is dat de gemeente ondersteuning biedt. Dat is wat er staat. Er staat letterlijk dat de ondersteuning voor het betalen van de zorg niet vanzelfsprekend is.

De heer VAN DER SCHAAF (PvdA): Ja, en er staat ook iets over de mensen die het wel kunnen betalen. We kijken of je het zelf kunt organiseren, je het zelf kunt betalen. Is dat beide niet het geval, dan zorgen wij voor zorg.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, dat staat er niet. Er staat: "Lukt dat niet, dan faciliteren en stimuleren we dat Stadjes de zorg zelf inkopen bij een aanbieder en deze zelf betalen." Lukt dat eerste niet, dus het inkopen, "dan helpen we bij het inkopen". Lukt dat tweede niet, oftewel het betalen, "dan bieden we ondersteuning". En er staat dan rechtstreeks achter: "Dit is echter niet vanzelfsprekend."

De heer VAN DER SCHAAF (PvdA): Ja, het is niet vanzelfsprekend dat er altijd ondersteuning wordt geboden. Waar het om gaat is dat je naar die mensen die zorg nodig hebben en die niet kunnen betalen, toegaat, dat je daar ruimte voor biedt, dat je dat garandeert. En u kunt het wel drie keer blijven herhalen maar ik weet echt wel hoe dat bedoeld hebben. We zullen het zien bij de realisatie. Armoedebeleid. Wie herinnert zich nog de heftige discussie voor de verkiezingen? Het is deze coalitie die het eens is geworden om de extra rijksmiddelen in te zetten voor de doelgroep en voor sociale vooruitgang. Tot slot wil ik ook zaken als extra geld voor onderwijs, duurzaamheid en cultuur niet onvermeld laten; voor ons als PvdA, maar ik denk ook voor andere coalitiepartners, essentiële zaken. Natuurlijk zitten er in dit akkoord ook stevige maatregelen die minder leuk uitpakken. We gaan gebiedsgericht werken en tegelijkertijd zullen we wel prioriteiten moeten stellen in de hoeveelheid accommodaties die we in de stad hebben. En we zullen ons ook moeten realiseren dat het geld voor activering dat we op dit moment inzetten, natuurlijk wel afkomstig is van eerdere bezuinigingen op het gesubsidieerde werk. Aan de andere kant hebben we nu wel ruimte om te kijken of we nog zaken in stand kunnen houden die in stand zouden moeten worden gehouden. Uiteraard zal onze organisatie stevig moeten bezuinigen en ook zullen gesubsidieerde instellingen mogelijk de komende jaren geen prijscompensatie krijgen. Kortom, een evenwicht tussen investeringen, vernieuwing en sociaal beleid. Een evenwichtig programma, waarmee wij als PvdA met heel veel overtuiging mee zullen doen aan het nieuwe stadsbestuur.

De VOORZITTER: Het woord is aan de GroenLinks-fractie, de heer Gijsbertsen.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Het woord is al een paar keer gevallen, ook in dit debat. Het woord ‘vertrouwen’. Ik denk dat het woord ‘vertrouwen’ in de gemeenteraadscampagne een grote rol heeft gespeeld en dat hebben we ook met elkaar geconstateerd bij het duidingsdebat na de verkiezingen. Er is een breder besef – niet alleen hier, moeten we constateren, maar in heel Nederland en eigenlijk nog breder – dat het belangrijk is dat de overheid anders gaat werken om nog de doelen te bereiken die we met elkaar willen bereiken. Op lokaal niveau heb je daar het beste de kans toe. Je bent het dichtste bij mensen, je bent het beste in staat om als overheid persoonlijk te functioneren. Maar dat is geen overgang die je makkelijk maakt. Het betekent een enorme stap voor bestuurders, voor politici, ook voor ambtenaren, voor de gemeentelijke organisatie, om dat gesprek anders aan te gaan. Dat betekent ook dat het een zoektocht is. Dit akkoord staat in het teken van de verandering, maar de verandering moet zich ook laten zien in de praktijk. Je kunt niet opschrijven hoe je gaat samenwerken. Dan moet je gewoon laten zien, dat moet je doen. Daarom past daar ook een programma op hoofdlijnen bij. Bovendien, als je zegt: “Ik ga samenwerken”, dan kun je ook niet zeggen aan het begin van vier jaar: “We gaan dit en dit allemaal doen, maar daar gaan we met u in samenwerken.” Dat zou een dubbele boodschap zijn. Het punt is natuurlijk dat je ook openheid behoudt in wat je gaat doen, omdat je dat gesprek met de stad zo belangrijk vindt. Niet alleen het gesprek met de stad overigens, maar ook het gesprek met de raad. En mijn hoop is dat wij met dit programma een beweging in de tanker van de gemeentelijke overheid in gang kunnen zetten. Uit het programma spreekt wel een overheid die actief is, die iets wil, die coalities sluit om de doelen te bereiken die we samen willen bereiken. Goede zorg bijvoorbeeld, een goed bestaansniveau voor iedereen, werkgelegenheid, duurzaamheid. En de doelen staan ook heel duidelijk verankerd in het programma en daarmee is het ook een progressief, sociaal een groen verhaal, waar GroenLinks blij van wordt.

Voorzitter, ik licht drie rode lijnen uit het verhaal. Het zijn misschien net iets andere rode lijnen dan die van de heer Van der Schaaf, maar het zal elkaar niet zo gek veel ontlopen. Allereerst het thema werk. Wat wij in het programma doen is investeren in een economisch programma, investeren in een aantrekkelijke stad, omdat dat banen oplevert. Daar hoort bij: meer ruimte voor ondernemerschap en aan de andere kant ook meer verantwoordelijkheid bij diezelfde ondernemers om bij te dragen aan de toekomst van de stad. Om bij te dragen aan werken voor arbeidsgehandicapten bijvoorbeeld. Om bij te dragen aan verduurzaming van onze samenleving. Die wisselwerking zou én goed moeten zijn voor werk in deze stad én voor andere maatschappelijke doelen. Voor de gemeente geldt dat we werk zullen moeten maken van activering van iedereen die graag aan het werk wil en dat zijn nogal wat mensen. En we moeten constateren dat we nog niet genoeg weten wie er in deze stad allemaal aan de slag willen en niet kunnen. Het is van belang om ervoor te zorgen dat iedereen in deze stad zich gezien voelt, ook in de poging om aan het werk te komen. En voor die activering is het dan weer nodig dat er een basis ligt van goede inkomensvoorzieningen, die nodig is om überhaupt te kunnen denken in het eigen leven aan ‘een stap verder’, aan een nieuwe actie, want dat lukt niet als je elke dag alleen maar bezig bent met je financiën. Dat is het thema werk. Een andere rode draad is natuurlijk de zorg. Dat is ook gelijk de grootste uitdaging voor de komende jaren, mag ik wel zeggen. Ook daar is het woord ‘vertrouwen’ de kern van dit programma. Vertrouwen geven aan mensen zelf, vertrouwen geven aan professionals in de zorg. Geen indicaties waar mogelijk, niet te veel verantwoording waar mogelijk, maar samen met het werkveld op zoek gaan naar oplossingen, naar een manier van werken die werkelijk leidt tot de maatschappelijke resultaten die we met elkaar voor ogen hebben en die leidt tot de goede zorg. Als er dan problemen ontstaan is ook niet de reflex te reageren met meer regels en verantwoording, maar dan ga je kijken wat in specifieke situaties het beste is. Ik zie een interruptie.

De VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, ik kan deels meekomen in het verhaal van de heer Gijsbertsen als het gaat om indicaties en bureaucratie in de zorg. Dat weten we ook. Dat hebben we in de verkiezingscampagne ook veel met elkaar gedeeld. Maar wat we ook deelden in de verkiezingscampagne is dat wij vonden dat de kortingen die het Rijk op de gemeente overhevelde veel te hoog zijn. Als ik nu het programma lees, dan zie ik dat daar een bedrag van 1,2 miljoen euro wordt gereserveerd om een bezuiniging van 18 miljoen euro op te vangen. Nu is mijn vraag aan u: stel dat dit niet voldoende zou zijn en dat er toch mensen zijn die zorg nodig hebben. Hoe gaat GroenLinks dat dan oplossen?

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, ik zou daar natuurlijk op komen, maar ik zal het eerst doen. Ik zou mij uw vraag kunnen voorstellen als de veronderstelling inderdaad was dat wij 1,2 miljoen

euro uittrekken om een bezuiniging van 18 miljoen euro te compenseren, maar dat is niet wat er in dit programma gebeurt. Wat er in het programma gebeurt, is dat we meerdere budgetten beschikbaar stellen voor investeren in welzijn, in de voorkant van de zorg, in preventie. Dat doen we met zorgbudgetten. Dat doen we ook met gebiedsgericht werken. Dat doen we ook vanuit het sociale domein. Dat doen we ook vanuit onderwijsbudgetten, waar we geld voor uittrekken. Daarnaast gaan we korten op de duurdere zorg en het geld dat dit oplevert steken we ook weer in dat welzijnswerk. Daarnaast hebben we ook nog een risicoreservering, en dat is misschien het directe antwoord op uw vraag, voor het geval dat het niet zou lukken. We hebben daar in het weerstandsvermogen gewoon miljoenen voor gereserveerd. Dus een benadering van 1,2 miljoen euro om 18 miljoen euro op te lossen doet, denk ik, niet helemaal recht aan het programma. Maar natuurlijk is het zo dat we niet in de toekomst kunnen kijken en ik zou graag zien dat we met elkaar de zorg goed gaan organiseren, want iedereen heeft er belang bij dat wij hier geen gaten laten vallen.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, met de laatste zin ben ik het helemaal eens. Maar mijn vrees blijft toch bestaan dat het bedrag veel te luttel is. Het blijft bij een aantal mooie verbindingen leggen, maar als uiteindelijk het geld nodig is om voor de mensen te zorgen, zal het er niet zijn. Mijn vraag leidde eigenlijk toe naar het volgende: u zorgt er ook voor dat de mogelijkheden om bijvoorbeeld extra inkomsten te genereren of de reserves, wanneer die ontstaan, niet naar de zorg zullen gaan maar naar het weerstandsvermogen. De rijksbezuinigingen zullen een op een binnen het programma moeten worden opgelost. Hoe kijkt u daar tegenaan? Want in het verleden was het GroenLinks die zei: “Niet sparen maar investeren” en nu doet u het tegenovergestelde.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, toch vult de SP-fractie een aantal dingen in die ik niet herken. Wat wij zeggen is: “Het geld dat over is, gaat weer in de ambities van het collegeprogramma” en ik vind ook dat u onderschat wat het oplevert wat wij in ‘Anders werken’ gaan doen. Op het moment dat je het niet allemaal gaat vastleggen, je niet alles gaat toetsen, maar aan de zorgverleners de mogelijkheid geeft om in concrete situaties te kijken wat er nodig is, dan kom je een heel eind. Ik zag de zin die u zojuist citeerde bij andere sprekers. Ik heb hem teruggelezen en nu begrijp ik hoe u hem leest. Dus ik begrijp uw verwarring, maar ik kan alleen maar de heer Van der Schaaf bijvallen dat hij zo niet is bedoeld. Wat er is bedoeld is: je gaat met mensen kijken wat er concreet in deze situatie nodig is. Dat is de vanzelfsprekendheid waarover wordt gesproken. Maar op het moment dat iemand die zorg niet kan betalen, moet daar natuurlijk gewoon in worden voorzien. Punt. Dat is ook de strekking van dit coalitieakkoord.

De heer DIJK (SP): Nou, voorzitter, “gewoon in worden voorzien”, u noemt nu een lijstje hoe we dan anders kunnen gaan werken. Maar wat levert dat concreet op voor bedrag?

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, dan overvraagt de SP-fractie een beetje, bij een collegeakkoord dat je in een paar weken schrijft. Laten we in de komende maanden richting de begroting met elkaar kijken hoe we dat kunnen vormgeven. Ik denk dat we in de praktijk ook scherp moeten zijn om dat goed tot stand te brengen.

De heer DIJK (SP): Nog een korte interruptie dan. U draait eigenlijk gewoon de boel om. U gaat eerst snoeihard bezuinigen en daarnaar kijken wat het eventueel kan opleveren om anders te gaan werken. Het gaat hier om zorg, het gaat niet om stenen of asfalt. Het gaat om mensen die zorg nodig hebben en niet om het bouwen van een gebouw of iets dergelijks, waarbij je achteraf misschien een tekort kunt hebben. Het gaat erom dat hier mensen de zorg krijgen die zij nodig hebben en u draait nu de boel om.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): We zijn het niet oneens over het belang van de zorg. Ik denk ook niet dat het een acceptabel resultaat is als je dat niet goed zou kunnen organiseren. Maar de bezuinigingen komen eraan en die zijn structureel. Ik heb het ook niet bedacht, dat weet u ook, mijn partij ook niet, maar we moeten die op een of andere manier toch gaan realiseren. Dus zeggen wij: “Ga dan zo snel mogelijk over naar investeren in welzijn, in preventie, want dat is waar je op lange termijn de oorlog mee wint.” Voorzitter, nog een laatste punt over de zorg. De persoonsgebonden budgetten. De oplossing ligt niet alleen in collectieve voorzieningen, omdat het van belang is dat mensen zelf kunnen kiezen. Ik ben dus ook blij met het behoud van het persoonsgebonden budget. Tegelijkertijd is het persoonsgebonden budget niet het enige antwoord, dat is ook expliciet aangegeven in het akkoord. Ook collectieve voorzieningen, zoals bij de dagbesteding, zijn gewoon nodig.

Voorzitter, dan het laatste blokje: duurzaamheid. Ik zal het wat sneller doen, want volgens mij ga ik hard door de tijd heen op deze manier. We hebben in de rekening gezien dat de ambitie van energieneutraal in 2035 moeilijk te bereiken valt in het huidige tempo. GroenLinks is dus ook blij met de extra middelen die daarvoor beschikbaar zijn gesteld en ook blij met de link die duurzaamheid heeft met alle beleidsterreinen. Zowel bij wonen als bij het fietsverkeer bijvoorbeeld, zie je heel duidelijk de link terug, en ook in kwesties als het verblijfsklimaat en de ringweg, zijn we blij met de formuleringen die uiteindelijk zijn gekozen. Voorzitter, tot slot: we gaan een moeilijke tijd tegemoet. Dat is helder. Vooral in het licht van de transitie. En ik denk dat de insteek van het college om in samenwerking te beginnen met de raad en daarbuiten ook, de enige manier is om samen tot een goed resultaat te komen. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Van Keulen.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter, dank u wel. Na die verkiezingsuitslag heeft mijn partij aangegeven in het duidingsdebat dat wij desalniettemin bereid waren om verantwoordelijkheid te nemen, mits er wat te halen zou zijn. Nu, een week of zeven later, maken we de balans op van een formatieproces dat zeer zorgvuldig was, hoe kan het ook anders, zou ik bijna zeggen, en waar voor de VVD een aantal wezenlijk belangrijke punten in staan. De heer Van der Schaaf had het erover dat we geen dingen hebben uitgeruild maar dat we steeds nadrukkelijk hebben gezocht naar manieren waarop we elkaar konden versterken. En ik denk dat er uiteindelijk een verhaal ligt waar iedereen zich in herkent. Voor ons is het belangrijk dat we aan de slag gaan met de nieuwe overheid, dat we een overheid gaan maken die flexibeler kan inspelen op ontwikkelingen in de stad, die dat sneller kan doen. Dat we de beide gezichten van de stad, zoals we die in de vele verkiezingsdebatten voorafgaand aan de verkiezingen hebben besproken, proberen met elkaar te gaan verbinden. De veelbesproken veranderagenda, ja, hoe concreet is die nou en wat is dat nou? De heer Dijk zei daar wat onaardige dingen over, ik zal daar verder niet op ingaan. Wat mij betreft is het hele coalitieakkoord een veranderagenda. Maar het gaat verder dan dat. We gaan hard aan de slag met het versterken van de lokale economie. Het eerste hoofdstuk heet 'Werken' en ik denk dat dit echt de kern is van wat wij de komende jaren met de stad moeten doen. Met het verminderen van de regeldruk, het versterken van het lokale bedrijfsleven, de verlevendiging van de binnenstad, belangrijke infrastructurele projecten die de stad bereikbaar houden en dat alles met een degelijke financiële paragraaf. Voorzitter, ik kan hier nog even over doorgaan, maar dat doe ik niet. Ik wil de ambtelijke organisatie die ons heel goed heeft ondersteund de afgelopen periode, van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat, daarvoor danken en ermee complimenteren. Een woord van dank aan formateur Schroor, die ook een belangrijke rol heeft gespeeld. Mijn fractie en ik verheugen ons erop om samen met de stad en ook samen met u allen de komende jaren te werken aan een dynamischer en levendiger en een nog mooier Groningen. Mijnheer Dijk, dat geldt ook voor u, en ook dat die goede samenwerking niet 'voor de verandering' is. Voorzitter, dank u wel.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, toch nog een korte vraag. Ook ik vind Groningen een fantastische stad, natuurlijk. Maar ik heb de VVD in de verkiezingscampagne toch wel een paar keer horen zeggen dat de overheid geen banen creëert. En nu presenteert u toch het economische programma als uw grote succes uit dit coalitieprogramma. Moet ik er nu uit concluderen dat de VVD nu opeens wel vindt dat de overheid banen kan creëren?

De heer VAN KEULEN (VVD): De VVD vindt, en dat staat overigens ook in het coalitieakkoord, dat de overheid niet de banen creëert maar dat het bedrijfsleven dat moet doen. Wat we met elkaar hebben afgesproken in het coalitieakkoord, is dat we een structurele financiering hebben van het economische programma in de stad. Met die structurele financiering ben ik er echt van overtuigd dat we de komende jaren het bedrijfsleven kunnen versterken. Dat doen wij niet bij ons intern, dat doen we juist door dat geld handig in te zetten en ervoor te zorgen dat er meer werkgelegenheid naar de stad komt. Dus wat dat betreft is er niet heel veel veranderd.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, dan een klein puntje. U gaat toch aan de slag met een soort aanvalsplan jeugdwerkloosheid. Ik neem toch aan dat de overheid daar geld aan gaat uitgeven.

De heer VAN KEULEN (VVD): Jazeker, maar dat wil nog niet zeggen dat die banen dan bij de overheid terechtkomen.

De VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Dank u wel, voorzitter. Het heeft even geduurd, maar hier is het dan: het nieuwe college. Namens de fractie van de Stadspartij: gefeliciteerd. Het coalitieakkoord onder de titel 'Voor de verandering' zal dan wel gaan over de gewenste hervorming van D66. Ik citeer een stelling van de columnist Gert Greveling: "De sleutel naar de deur van verandering zit aan de binnenkant". Hiermee wilde hij aangeven dat verandering binnen de branche waarin hij werkzaam was, meer dan ooit noodzakelijk was. Door de hele organisatie heen, aan de voorkant maar vooral aan de achterkant. En dat is bij ons, de gemeente Groningen, niet anders. Noem het andersom denken. Wat de stad en wat de Stadjes nodig hebben en hoe we dit bereiken met elkaar. Niet wat niet kan, maar wat wel kan. Daar ligt een schone taak voor het nieuwe college en daar lezen wij als fractie toch ook wel veel van terug in het coalitieakkoord.

Het nieuwe college. Paars-plus, dus. Maar wat is paars eigenlijk? Paars is koninklijk, keizerlijk. Dat is het nieuwe college, met alle respect, niet. De kleur paars is magisch, mystiek en wreed. Het is te vroeg om nu al een van deze drie woorden aan het nieuwe college toe te dichten. Paars is ook creatief en gevoelig, zeker iets wat het nieuwe college zal moeten zijn, nu het wil veranderen. En ja, paars is ook de kleur van rouw en de dood. Nu hebt u als nieuwe coalitie nog maar net het licht gezien en is de Stadspartij nog niet in rouw vanwege het nieuwe college, maar u bent wel gewaarschuwd.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter?

De VOORZITTER: Ja, de heer Van Keulen.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter, kan de heer Sijbolts ook iets noemen waar de kleur paars niet van is?

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Dat kunt u vast beter dan ik.

Paars is luxe, iets waar u als coalitie, gezien de gemeentefinanciën, maar beter niet voor kunt kiezen.

Paars is ook vrouwelijk, een kwalificatie die het nieuwe college ontbeert. Hopelijk brengt de toekomstige burgemeester daar dan straks verandering in. En Paars Plus is dus het nieuwe Groninger college.

Voorzitter, het kon minder.

De inleiding op 'Voor de verandering' geeft wat de Stadspartij betreft wel een beetje een raar beeld van de Groningse samenleving weer. Ik citeer: "Niet meer achterover hangen en denken dat de overheid het wel oplost". Ik weet niet met welk idee het nieuwe college dit heeft opgeschreven, maar het komt een beetje op ons over alsof de Stadjes lui zouden zijn. Maar ik ga ervan uit dat dit niet uw bedoeling was. Een positief punt is dat er laagdrempelige plekken in de wijken moeten komen waar iedereen kan binnenlopen, en dat Stadjes niet meer van loket naar loket hoeven. De twee gezichten van Groningen, dat is al eerder genoemd, is een gevolg van een tweedeling in de Groningse samenleving die duidelijker is geworden. Voorgaande linkse colleges, en ik wees de heer Van der Schaaf daar al een beetje op per interruptie, zijn er kennelijk niet in geslaagd om dat gat niet groter te maken en dit te voorkomen. We zullen het college met kracht ondersteunen waar het gaat om maatregelen te treffen om deze kloof tussen succes en pech met succes te dichten.

Het thema wonen. Ja, het moet ons toch van het hart dat het bijzonder is dat de PvdA de portefeuille Ruimtelijke Ontwikkeling behoudt. Als je dan toch wilt veranderen, was het op deze portefeuille wat de Stadspartij betreft wel logisch geweest. Niet dat de wethouder het zo slecht deed, maar ik wil het toch even gezegd hebben. Ik citeer uit het akkoord: "Het nieuwe college ziet een vruchtbare samenwerking en een wijkgerichte benadering en hecht waarde aan de positie en de bijdragen van de corporaties die zij kunnen leveren aan verbindingen van maatschappelijke en fysieke ontwikkelingen in een wijk." Betekent bovenstaande dat wordt ingezet op een vervolg van het Nieuw Lokaal Akkoord, dat op 1 januari 2015 afloopt? Onze fractie kan dat namelijk steunen. Met de decentralisaties voor de deur en de onzekerheden daaromtrent, zullen wij de uitvoering en de ontwikkelingen van met name de sociale wijkteams en pgb's kritisch volgen. Het streven om af te willen van de kostbare verantwoording achteraf is positief. Zeker ook het werken van het vertrouwen in professionals, bijvoorbeeld bij de indicatiestelling. Hulpverleners weten zelf namelijk best heel goed hoeveel minuten er nodig zijn om zorg te verlenen. Het percentage huishoudelijke hulp, daar is eigenlijk ook wel iets over gezegd, komt op ons een beetje over als 'regelt u het eerst zelf maar', maar er zijn toch wel veel, met name oudere mensen die geen beroep kunnen doen op hun eigen omgeving. Moeten zij dan eerst alle stappen doorlopen? Of wordt er op een humane manier gekeken naar hun problemen en hun persoonlijke situatie? Ja, voorzitter, de Stadspartij heeft het nu al te doen met de nieuwe wethouder Zorg, die tevens wethouder van financiën wordt. Met de huidige

bezuinigingen van het Rijk zal een wethouder van financiën waarschijnlijk iets anders willen doen dan een wethouder van zorg. Is dat niet een wat ongelukkige combinatie? Dat worden veel gesprekken voor de spiegel, verwachten wij. Maar hopelijk geen eigentijdse variant op Dr. Jekyll en Mr. Hyde.

Ik citeer ook nog even uit het collegeprogramma: “We willen een duurzame en bereikbare stad zijn, ook met het openbaar vervoer” en daar zijn we het mee eens. Maar er wordt met geen woord gerept over het openbaar vervoer in de stad zelf. Nu zat ik vanmiddag al bij Beheer en Verkeer en daar is die discussie ook al een beetje gevoerd, maar het gaat er ons als fractie van de Stadspartij om duidelijk te maken dat we graag willen dat de binnenstad, en dus ook de Grote Markt, vanuit de hele stad goed bereikbaar is met het openbaar vervoer. Op dit moment verdwijnen bussen en taxi's van de Grote Markt en kunt u daar bij ons nog geen steun voor vinden.

Dan kom ik bij D66. Die won de afgelopen verkiezingen flink en natuurlijk ook dankzij zijn onderwijsstandpunten. Een landelijk thema, waarover zij bij de gemeenteraadsverkiezingen op de grote trom sloegen. In het collegeakkoord lijkt het een beetje te zijn geminimaliseerd tot de zeepbellen die ze uitdeelden op het bevrijdingsfestival. Niet zoveel nieuws onder de zon. Ik zou zeggen: “Vooruit D66!” Bijzonder is een passage uit het hoofdstuk Bewegen. Een betere afstemming en een bredere openstelling voor sportfaciliteiten, voor wijk- en gelegenheidsgebruik. Ik noem sporthal De Wijert en u weet genoeg. Het streven is prima en ook hierin zullen wij u kritisch volgen. En ja, mijnheer De Rook. Dan het Forum. Een zware dobber, voor u als toekomstig wethouder. Wij hoeven elkaar niet meer te overtuigen van ons eigen gelijk. Wat de Stadspartij betreft wordt de Oostwand er een die aansluit bij de zuidzijde.

Dan het hoofdstuk samenwerking. Dat spreekt tot onze verbeelding en wij verwachten op dit gebied dan ook veel van het nieuwe college. Ook het uitgangspunt van het financieel beleid kan in principe op onze steun rekenen, hoewel wat ons betreft de lasten nog steeds omlaag kunnen.

Concluderend, voorzitter: het nieuwe collegeakkoord bestaat uit veel mooie woorden. Hoe het een en ander vorm zal krijgen, zal voor het eerst echt zichtbaar worden bij de voorjaarsbrief. Vooralsnog geven wij het collegeakkoord het voordeel van de twijfel. De Stadspartij zal het nieuwe college constructief steunen waar mogelijk, maar het college wel afrekenen op zijn resultaten. Dit alles uiteraard wel vanuit onze oppositierol. De Stadspartij wenst u veel succes en wijsheid toe de komende tijd. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Bolle. Dit is de maidenspeech, denk ik. Nou, ga uw gang.

De heer BOLLE (CDA): Voorzitter, dank u wel. Met D66 als grootste partij in deze nieuwe coalitie ontkom je er niet aan om iets over het proces te zeggen. Ik zou daar dan ook mee willen beginnen. We hadden er echt hoge verwachtingen van. In de campagne waren mooie woorden gevallen als ‘het moet nu echt anders’, ‘we willen geen inspraak maar samenspraak’ en in het duidingsdebat waren het vooral D66 en GroenLinks die dit brachten als het belangrijkste punt. Stadgers waren namelijk ontevreden over de contacten met de gemeente en de gemeente brak wel eens een belofte. Dat moet echt anders. We hadden verwacht dat we die mooie woorden en beloftes terug zouden vinden in het proces van coalitievorming. Want hoe ging dat ook alweer? Eerst een informateur. Die was er vrij snel uit. Vervolgens een formateur en die liet eigenlijk niet heel veel los, anders dan: “Het zijn constructieve gesprekken”. Nou ja, op een enkel klein diepte-interview na dan. En dan als slotstuk: het collegeprogramma. Vier partijen in een afgesloten ruimte in het Prinsenhof. Geen invloed van Stadgers, het onderwijs, de ondernemers, sportverenigingen, het culturele veld, wijkbewoners of andere partijen. Sorry, voorzitter, dit is mijn maidenspeech, dus geen interrupties hier. Maar ik vergeet wat, want andere partijen zijn natuurlijk wel degelijk gevraagd om een visie in te leveren bij de onderhandelaars. Dat was eenrichtingsverkeer en geen vorm van samenspraak wat ons betreft. Nu is dat in een democratie met meerderheden ook niet per se nodig, maar verandering kunnen we het niet noemen. De titel triggert wel om op zoek te gaan naar die verandering. En wat doe je dan? Je pakt het vorige akkoord en je legt ze naast elkaar. Dan is het vervolgens een kwestie van: zoek de verschillen. En die verschillen zijn er zeker te vinden, maar op het belangrijkste punt is de overeenkomst 100%. Anderhalf jaar geleden was het namelijk ook al ingedaald dat de overheid zich anders moest opstellen. Toch is dat ook nu niet altijd gelukt. Ik kan u verzekeren dat dit ook in de komende vier jaar niet altijd zal lukken. Dat betekent niet dat je de ambitie niet zou moeten uitspreken, maar wel dat je bescheiden en eerlijk moet zijn. Want een gemeentelijke organisatie van deze omvang is niet in een paar jaar bijgestuurd. Genoeg over het proces. Heel belangrijk, maar resultaat en inhoud zijn belangrijker. Laat ik dan, voor de verandering, bij de inhoud maar beginnen met de financiën. Het heeft immers geen zin om torenhoge ambities te hebben als die niet overeenkomen met de inhoud van je portemonnee. De uitgangspunten zijn op het eerste gezicht prima, maar het weerstandsvermogen gaat nog steeds niet naar 1. Dat was pas ambitie en verandering geweest! Adequaat reserveren tegen alle risico's die op de gemeente afkomen. Een ander opvallend punt is de keuze om subsidies niet meer te

compenseren voor loon- en prijsstijgingen. Niet naar gesubsidieerde instellingen of verenigingen. Maar wat je dan ook zou verwachten, is dat de woonlasten niet zouden stijgen voor Stadgers. Maar nee, de woonlasten mogen wel meestijgen met loon- en prijsstijgingen. Sterker nog, de gemeentelijke tarieven gaan ook nog omhoog. Dat komt neer op: alles zullen we eerlijk delen maar de gemeente ietsje meer dan wij. Wel een echte verandering, waar we niet onderuit komen, is de zorg. Voor het CDA is dat prioriteit nummer 1. We zien het nieuwe college inzetten op de zorg dichtbij, met zoveel mogelijk de regie bij de hulpvrager en met een persoonsgebonden budget. Dat onderschrijven wij van harte, maar de vraag blijft of we straks voldoende middelen hebben om de zorgtaken menselijk te blijven uitvoeren.

Dan een opvallend punt over de schone en veilige stad. We gaan bezuinigen op langcyclisch onderhoud, zoals trottoirs. Een ander punt in de openbare ruimte is het hebben van meer trappen, omdat dit een extra dimensie toevoegt aan de bereikbaarheid van de stad. Voorzitter, waar is het streven naar een inclusieve samenleving gebleven, die zo mooi genoemd werd in het begin? We voelen aan dat voor ouderen en mindervaliden de toegankelijkheid in het geding zou kunnen komen. En, voorzitter, ik kan nog wel even doorgaan. Want wil dit college nu wel of niet de 15%-norm loslaten? Is dit college tegen het cameratoezicht? Gaan we nu echt extra investeren in duurzaamheid? Er is 1 miljoen euro uitgetrokken, maar de afgelopen drie jaar was dat 6 miljoen euro. Allerlei vragen waar ik nu geen antwoord op ga krijgen.

Voorzitter, ik rond af. ‘Voor de verandering’ is een zin die je uitspreekt als je in de winkel voor het chipsvak staat. “Laat ik voor de verandering eens paprika nemen.” Aan dit college de taak om van verandering verbetering te maken. Daar wens ik u veel succes en sterkte bij. Wij zullen daar als CDA zoveel mogelijk een constructieve bijdrage aan leveren. Dank u.

(Applaus)

De VOORZITTER: Mevrouw Jongman.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Voorzitter, dank u wel. Een nieuw programma, een nieuwe coalitie, een nieuwe ploeg wethouders. Allereerst willen wij deze coalitie feliciteren met een geweldig gevonden slogan ‘Voor de verandering’. Want het was namelijk de landelijke campagneleus van de ChristenUnie in 2012. Dus heel goed gevonden! Los van dit alles: de samenstelling van dit college was niet de eerste keus van de ChristenUnie, zoals u weet. Daarom staan wij hier toch wel met gemengde gevoelens. Het is een samengesteld college van drie verliezers en een dikke winnaar, die al snel in elkaars armen zijn gevallen. Met partijen die eerder ook in de coalitie hebben gezeten, eerder mooie teksten hebben geschreven over een andere overheid en daarvoor verantwoordelijkheid hebben gedragen, maar tot dusver nog niet hebben waargemaakt wat ze hebben opgeschreven. Wij vragen ons ook af of het programma in de vorm van een glossy tekenend is voor de inhoud, want het is redelijk goed ter tafel gekomen. Voorzitter, naar de inhoud. Wat opvalt als je boven de teksten gaat hangen, is dat de tekst qua niveaus verspringt van strategisch naar operationeel en af en toe praktisch, maar niet SMART is geformuleerd. Omdat SMART toch wel een beetje een uitgesleten term dreigt te gaan worden en eigenlijk het geestelijk eigendom is van voormalig CDA-raadslid Bernard Koops, stel ik, voor de verandering, aan het jeugdige college de term ‘fuzzy’ voor. Een ‘fuzzy’ doelstelling is feestelijk, uitdagend, zuiver, zinnelijk, yes! Be fuzzy!

Goed. Waar de tekst de ene keer heel concreet is: een fontein op de Grote Markt, bussen weg van de Grote Markt, veiliger fietsverbinding Vondellaan, windmolens binnen de gemeentegrenzen, zitten er ook veel open deuren in de tekst zonder vorm van visie. En we snappen best dat het schrijven van teksten niet onbeperkt kan. Maar wat betekent: “We willen minder vertaalslagen tussen begroting en rekening na beleidsnota’s”? Gaat de coalitie zomaar aan de slag? Of: “In deze dialoog bieden wij ruimte aan ondernemers om open te zijn op zondag.” Dialoog is natuurlijk oké, maar is er ook ruimte voor dicht op zondag, of moeten we met z’n allen mee in de liberale vaart der volkeren? En, wanneer het Rijk extra middelen ter beschikking stelt, bepalen we per situatie of het noodzakelijk is om deze middelen door te geven of dat het bestaande gemeentelijke beleid al voldoende in het doel voorziet. Daar komt de discussie over het armoedebeleid terug, waar D66, PvdA en GroenLinks diametraal tegenover elkaar stonden. Voorzitter, een aantal vraagtakens. Wat betekent “besparen op de dekkingsgraad van de tarieven met een hoger bedrag”? Worden deze tarieven dus hoger? En voor de Stadgers, het CDA noemde het ook al: “we vervangen en onderhouden de openbare verharding minder snel”. Dus een slechter wegdek. En wat zegt de doorlichting van de programma’s? We gaan overal op besparen. En onder het kopje Beschermen in hetzelfde hoofdstuk, wordt gesproken over preventie, voorlichting, toezicht, handhaving van alcohol- en

drugsgebruik onder jongeren, maar tegelijk wordt gesproken over het reguleren van wietteelt. Voorzitter, van wethouder naar wethouder is niet de promotie die wij in gedachten hadden.

ICT en outsourcing. Klinkt mooi, maar na DaFinci weten we ook hoe strak je moet sturen om ervoor te zorgen dat je niet het driedubbele betaalt. Wijkwethouders zijn een leuk idee, maar nu de wijken aangeven dat stadsdeelcoördinatie minder fit ter beschikking heeft, is het de vraag waar de wijken nu werkelijk meer aan hebben. Als laatste, als belangrijkste: wat gaan de decentralisaties betekenen voor de mensen die te maken hebben met deze wetten, voor de budgetten, voor de taak als gemeente en hoe gaat het college hierin handelen?

Voorzitter, om positief af te sluiten: wij waarderen de inzet van eenieder om te komen tot het gemeenschappelijk sturen van de stad. Het gebruik van werkwoorden klinkt actief. Het verbindende karakter spreekt aan. Het groene en duurzame karakter spreekt aan. Het kindpakket vanuit het armoedebeleid had ons voorstel kunnen zijn. Groningen als energiehoofdstad is oké. Accent leggen op inbraak, geweld, mensenhandel, kunnen wij volledig delen en ook zijn we blij met de aandacht voor fietsparkeren. Voorzitter, ik rond af. Wat is een coalitieprogramma meer dan een verzameling letters en inkt? Wat is een college meer dan een verzameling mensen met ideeën? Daden, daar gaat het om en de zullen wij als fractie beoordelen en elk voorstel wegen op het schaalte van onze taak als vertegenwoordigers van de Stad. Wordt de stad beter of slechter van dit voorstel? Zijn de bewoners daadwerkelijk betrokken bij een verandering op welk beleidsterrein dan ook? Bij het uitvoeren van dit alles als dagelijks bestuur, wenst de ChristenUnie het aanstaande college veel succes en zegen toe. Dank u, voorzitter.

De VOORZITTER: Mevrouw Klein Schaarsberg.

Mevrouw KLEIN SCHAARSBERG (Student en Stad): Voorzitter, dank u wel. Allereerst wil ik ook graag de collegepartijen, de nog te worden collegepartijen, feliciteren met dit collegeakkoord en de plannen die hier voorliggen. Voorzitter, tijdens het lezen van dit collegeakkoord, luisterde ik naar een klassieker: de plaat Abbey Road van de Beatles, u allen waarschijnlijk wel bekend. "Here comes the sun" zongen zij veelbelovend. Ja, dat moet ik nog maar eens zien, dacht ik toen. We zijn in ieder geval tevreden met de extra aandacht voor kennis en innovatie in dit akkoord. Ook met de wens om pilotprojecten uit te gaan voeren met betrekking tot de wietteelt zijn wij blij. Ook het idee om het verblijfsklimaat op de Diepenring te verbeteren en de bussen van de Grote Markt te verplaatsen, kan op onze steun rekenen. Maar, voorzitter, dit coalitieakkoord zou die hervormingsagenda moeten zijn, waar de coalitiepartijen zo vol van zijn. Dit akkoord zou dit dan moeten uitdragen. Helaas moeten wij dan toch op een aantal punten constateren dat de zon daadwerkelijk achter de wolken verdwijnt. We hebben onszelf heel vaak de vraag moeten stellen: "Maar hoe dan?" Er worden veel problemen geconstateerd en maar weinig concrete oplossingen aangedragen.

Voorzitter, zoals ik net al zei, zijn we blij met de extra inzet op de kenniseconomie en de samenwerking met de kennisinstellingen, waar dit akkoord aandacht voor heeft. Het streven dat wordt beoogd met het ondernemersconvenant is dan ook nobel, maar de samenwerkingsvorm die we nu al hebben tussen de gemeente, de kennisinstellingen en het bedrijfsleven, het Akkoord van Groningen, is de afgelopen periode de dupe geweest van bezuiniging op bezuiniging door het vorige college. Student en Stad zou graag zien dat dit eerst weer op goed niveau wordt gebracht en vervolgens verder wordt uitgebouwd en versterkt. Wij vragen ons dan ook af hoe dit ondernemersconvenant zich tot het Akkoord van Groningen verhoudt, zowel programmatisch als budgettair.

Voorzitter, dan het bestrijden van de jeugdwerkloosheid. Student en Stad is blij dat dit nu ook echt in het akkoord staat. We hebben het er tijdens de verkiezingen al vaak over gehad. Maar, voorzitter, deze raad heeft vorige maand bij het bespreken van de traineeships al laten zien dat hij de daad niet bij het woord voegt, als hij daar de uitgesproken mogelijkheid voor krijgt. Dit is dan misschien een klein voorbeeld, maar als dit de voorbode is van de manier waarop dit college zo meteen de jeugdwerkloosheid wil aanpakken, belooft dit, in tegenstelling tot Abbey Road, geen klassieker te worden.

Voorzitter, Student en Stad wil ook graag een kritische noot plaatsen bij jongerenhuisvesting. Ik quote uit het coalitieakkoord: "We willen een stevige impuls geven aan jongerenhuisvesting en bovenop de huidige inspanningen extra haast maken." De wethouder heeft ons in het verleden meermaals op het hart gedrukt dat hij in zijn vorige periode er alles aan heeft gedaan om BouwJong te versnellen en om het van de grond te krijgen. Wij vragen ons af waar de wethouder dan nu nog ruimte ziet voor verbetering en versnelling en waarom hij deze dan niet al eerder heeft benut. Student en Stad is wel verheugd om te lezen dat de belemmeringen voor particuliere initiatieven vanaf nu verleden tijd zijn. In onze ogen zou dit dus

betekenen dat het college de 15%-norm gaat afschaffen en het verbod op splitsingen terug zal gaan draaien. We hopen dan ook dat deze constatering klopt.

Voorzitter, als dit nieuwe college echt talent en topsport wil stimuleren, dan is het natuurlijk raar dat wij straks geen roeibaan meer hebben. De roeiers hebben het afgelopen jaar elf van de twaalf sportpenningen gekregen en er is zelfs een regionaal trainingscentrum in de stad. Student en Stad raadt het college dan ook aan om spoedig een nieuwe roeibaan aan te leggen en om in elk geval deze woorden uit het akkoord na te komen en niet aan geloofwaardigheid in te boeten.

Met een college dat bestaat uit vijf mannen kon mij de lichte ironie niet ontgaan dat er een kopje 'diversiteit' in het akkoord is opgenomen. Ik kijk dan ook zeker uit naar de bespreking van de emancipatienota.

Er ligt nog veel open en we missen duidelijkheid. Gaan de winkels nu wel of niet open op zondag? Hoe gaan we innovatie in het bedrijfsleven nou echt stimuleren? Hoe gaan we om met evenementen? Daar is de afgelopen tijd veel over te doen geweest, maar we lezen er niets over terug. Misschien is dit nu de hervormde stijl waar het nieuwe college naartoe wil. Veel dingen openlaten. Maar, voorzitter, je moet duidelijke kaders stellen om te voorkomen dat je beleid subjectief wordt en de regels onduidelijk zijn.

Voorzitter, 'Here comes the sun' ging de afgelopen dagen voor ons, en helaas ook voor de kermis buiten, niet op. Het weer heeft ons flink laten zitten. We hopen dat dit nieuwe college dit niet zal doen, de komende vier jaar en we wensen het daarbij ook veel succes. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Kelder.

De heer KELDER (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Ook wij willen de beoogde collegepartijen feliciteren met hun akkoord. Wij constateren dat het college gaat voor een transparante, inzichtelijke en dienstbare overheid, waarbij samenwerking met en input van burgers, organisaties en andere overheden belangrijk zijn. Daar kan de Partij voor de Dieren volledig achter staan. De bekende termen 'eigen kracht' en 'participatie' zien we in het coalitieakkoord dan ook terugkomen. Deels een noodzakelijke ontwikkeling, die ook veel goeds kan brengen voor de stad. Ook de wijkgerichtheid die genoemd wordt, is iets waarover wij alleen maar enthousiast kunnen zijn. Het is een van de dingen die door burgers vaak genoemd wordt als een verbeterpunt. We zijn ook heel benieuwd hoe het de wijkwethouders zal vergaan.

Een denkfout sprong ons echter in het oog. Die van de nood voor economische groei. Economische groei is namelijk niet de oplossing van de crisis, maar het probleem. Door economische groei zijn de ecologische, klimaat-, voedsel- en milieucrisis groter dan ooit. Duurzame economisch ontwikkeling is hier dus beter op zijn plaats. We onderstrepen de inzet hiervoor op educatie, voor een beter perspectief voor Stadgers en voor persoonlijke ontwikkeling. Duurzaamheid zelf heeft een speciale plek in het coalitieakkoord. Groningen als groene energiehoofdstad. Dat zien wij wel zitten! Het kan wat ons betreft niet snel genoeg gaan. Wat er volgens ons toch echt nog wel nadrukkelijker omschreven had mogen worden, is de inzet om aardgasafhankelijk te worden. Hier moeten we grote slagen in maken. We moeten de behoefte aan gaswinning verminderen en snel met alternatieven komen. Daarnaast, voorzitter, wordt duurzaam voedsel niet genoemd. De vleesindustrie is immers, zoals u weet, de meest milieu- en klimaatschadende industrie die er is. Enig accent hierop in het hoofdstuk was op zijn plek geweest.

Zorg is toegankelijk en wijkgericht volgens het akkoord. Mooi geformuleerd. Het lijkt op het eerste gezicht prima. Wij kunnen echter de zorgen die de SP uitspreekt delen en we zijn benieuwd hoe het nieuwe college het gaat oplossen. We zijn daar erg bezorgd over.

Dan biodiversiteit. Dit is een doel op zich in het coalitieprogramma. We vinden het een beetje een vreemd statement, omdat het geen waarde aantoont. Een paardenbloem en een madelief zijn samen immers ook biodiversiteit. 'Een rijke biodiversiteit' zou bijvoorbeeld meer zeggen. De inzet op de stedelijke ecologische structuur juichen we toe. Net zoals de wethouder Dierenwelzijn, die na onze initiatieven van vier jaar geleden opnieuw gestalte heeft. Best opvallend vinden wij dat in het hele coalitieakkoord niets anders vermeld staat over dieren dan 'subsidiëren'. Niets over veiligheid voor dieren, welzijn van wilde en gehouden dieren, opvattingen over dieren die ingezet worden voor vermaak, een leefbare stad voor dieren en bijvoorbeeld uitrenvelden voor honden. Een gemiste kans of moeten wij het akkoord beschouwen als een hoofdlijnenakkoord en is hier nog alle ruimte voor?

Dan naar vervoer. De Partij voor de Dieren is tegen een bijdrage aan Airport Eelde, ook tegen een bescheiden bijdrage. De kans dat het vliegveld zichzelf kan bedruipen is dermate klein en de belasting voor de omgeving is dermate hoog dat wij vinden dat er niet nog meer publiek geld in gestoken moet worden. Omtrent de zuidelijke ringweg worden er oplossingen genoemd voor problematiek die ontstaat in de wijken. Wij wachten in spanning de verdere ontwikkelingen hiervan af. We zijn het er echter niet mee

eens dat de aanpak Ring Zuid staat voor een duurzame bereikbaarheid met de auto. Wellicht als je van Rotterdam naar de Eemshaven wilt? Maar niet voor Stadgers die elders in de stad willen zijn. Nog een paar puntjes die ik even kort wil benoemen.

De VOORZITTER: Mag de heer Dijk even iets zeggen?

De heer DIJK (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Dat ging nog even over de zuidelijke ringweg. Ik kan mij herinneren dat vlak voor de verkiezingen er toch een kleine draai was van de Partij voor de Dieren op dit punt. Ik zou graag willen weten waar u nu ongeveer staat op het gebied van de zuidelijke ringweg.

De heer KELDER (PvdD): Er is helemaal nooit een draai geweest. Wij zijn nooit openlijk enthousiast geweest over de ringweg, we zijn altijd terughoudend geweest en we zijn niet van mening veranderd vlak voor de verkiezingen.

De heer DIJK (SP): Ik kan me herinneren dat ik in de Rivierenbuurt in een debat stond en dat een van uw collega's zei dat u geen voorstander meer was van de zuidelijke ringweg.

De heer KELDER (PvdD): Ja, zoals de plannen toen voorlagen. Dat klopt nog steeds. We zijn nog steeds met burgers in gesprek erover hoe we daar de beste oplossing kunnen bedenken. Dat is niet veranderd. Maar daar gaat het in dit opzicht niet per se over.

Nog een paar punten die ik wil benoemen. Een paar positieve dingen als breedtesport en de toegankelijkheid hiervan. Dat heeft speciale aandacht en dat vinden wij klasse. De privacy van de burger wordt gewaarborgd bij veiligheid en ook daar staan wij achter. Wat betreft een openbare ontmoetingsplek wanneer het informatiecentrum verdwijnt van de Grote Markt, is inderdaad de door onze partijen geprezen fontein een leuk alternatief. Maar ook bomen zouden de Grote Markt een veel aangenamer karakter geven en een combinatie van die twee nog meer. Tot slot wordt nog genoemd: "een groot succes maken van het Forum". Tja. Wij wensen u veel succes toe. En dat meen ik echt. Dank u wel.

De VOORZITTER: Een reactie van formateur Schroor.

Formateur SCHROOR: Voorzitter, heel kort, want het meeste is natuurlijk al gezegd. Ik zal niet op de inhoud ingaan. Mij rest als formateur niets dan ook dank te zeggen aan onze voortreffelijke ondersteuning op het proces en op de inhoud. Met name natuurlijk Anneke, Mirjam, Frank, Theo en alle medewerkers die daar achter hebben meegewerkt aan het ietwat glossy, maar toch wel strak uitzijnde coalitieprogramma. Heel veel dank daarvoor, want zonder jullie hadden wij dit proces niet kunnen vlottrekken in ongeveer tien volle werkdagen. Natuurlijk ook dank aan de partijen waar ik mee heb mogen samenwerken als formateur. Vooral voor de goede sfeer, op zoek naar verbinding, volgens de ChristenUnie zelfs tot uiting gekomen in de titel. Dus die verbinding is al gelegd. En ook het wederzijds vertrouwen heeft ervoor gezorgd dat dit akkoord hier ligt.

Ja, ik hoor de SP zeggen dat ze in zware strijd en verzet de komende jaren de zorg zal gaan aanvallen en de coalitie daarin. Ik vroeg me af of we nog iets aan die portefeuillevindeling kunnen doen. Maar dat wordt hem niet, ben ik bang? Nou, dan gaan we dat maar aan met elkaar. Ik hoop in elk geval dat we met elkaar voor iedereen die zorg nodig heeft, die ook adequaat en goed kunnen gaan organiseren.

Ik sluit af met een felicitatie. Volgens mij ligt er een heel mooi en ambitieus, een pittig maar zeker veranderingsgezinnd programma. Mij rest niet anders dan te constateren dat de vier weken die we nodig hebben gehad voor de formatie, het investeren is in vertrouwen in elkaar om deze zware klus te klaren. Dank u wel.

2.b: Voordracht nieuwe wethouders

De VOORZITTER: Goed. Dan zijn we aangeland bij de voordracht van de nieuwe wethouders. Ik vraag aan de partijen om de voordracht te formuleren. Dat vraag ik eerst aan de fractie van D66.

De heer LUHOFF (D66): Dank u wel, voorzitter. Voor de verandering draagt D66 twee wethouders voor. Met gepaste trots dragen wij de heer Ton Schroor en de heer Paul de Rook voor als wethouders voor de gemeente Groningen.

De VOORZITTER: Ik vraag hetzelfde aan de PvdA.

Mevrouw BLOEMHOFF (PvdA): Voorzitter, de PvdA draagt de heer Roland van der Schaaf voor als wethouder van de gemeente Groningen.

De VOORZITTER: GroenLinks.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Dank u, voorzitter. Met blijdschap en trots draagt de GroenLinks-fractie Mathias Gijsbertsen voor als wethouder van Groningen.

De VOORZITTER: En de VVD?

Mevrouw KOEBRUGGE (VVD): Met genoegen draagt de VVD als wethouder voor: de heer Joost van Keulen.

2.c: Rapport commissie Benoembaarheid wethouders (Reglement van Orde art. 6)

De VOORZITTER: Dan is er een rapport van de commissie Benoembaarheid van de wethouders, reglement van orde artikel 6. En die commissie bestond uit mevrouw Klein Schaarsberg, mevrouw Jongman en de heer Dijk. Die heeft mij een briefje gestuurd en in dat briefje staat: "Op grond van artikel 6, onderzoek geloofsbrieven wethouders van het reglement van orde van de gemeenteraad, delen wij u mee dat wij de benoembaarheid van de kandidaat-wethouders de heer Schroor, De Rook, Van der Schaaf, Gijsbertsen en Van Keulen hebben onderzocht. Naar het oordeel van de commissie staat niets in de weg om tot benoeming over te gaan. Groningen, 14 mei 2014."

Is er nog behoefte bij andere fracties om te reageren op deze voordracht? Ik zie dat dit niet het geval is. Dan gaan we over tot stemming. Er ligt een briefje voor u, een stembrief, waar op u per voorgedragen kandidaat 'voor' of 'tegen' kunt invullen. Het stembureau bestaat uit de heer Bolle, de heer Sijbolts en de heer Kelder. Dan gaan we schorsen, tien minuten. Dan kunt u die stemming doen en dan kan er geteld worden en na die tien minuten geef ik het woord aan de heer Bolle, die de uitslag van de stemming bekend zal maken.

(Schorsing 21.13-21.25 uur)

2.d: Verkiezing en benoeming nieuwe wethouders Afleggen eed/belofte nieuwe wethouders

De VOORZITTER: Ik wil de vergadering voortzetten. Het woord is aan de heer Bolle.

De heer BOLLE (commissie Benoembaarheid wethouders): Dank u, voorzitter. Voorzitter, er zijn 39 stembriefjes uitgedeeld en ook 39 stembriefjes ingeleverd. De heer Schroor, daar hebben 39 mensen voorgestemd. De heer De Rook: 39 stemmen voor. De heer Van der Schaaf: 39 stemmen voor. De heer Gijsbertsen: 39 stemmen voor. En de heer Van Keulen: 39 stemmen voor.

(Applaus)

De VOORZITTER: Dit betekent dat unaniem de nieuwe wethouders van de gemeente Groningen zijn: de heer Ton Schroor, de heer Roland van der Schaaf, de heer Joost van Keulen, de heer Paul de Rook en de heer Mathias Gijsbertsen. Ik zou hun willen vragen om naar voren te komen om de eed of belofte af te leggen. Oh ja. Er is ook nog een ding dat niemand begrijpt, maar dat moet ik wel zeggen: u heeft tien dagen de tijd om te beslissen of u wilt. De griffier zet mij altijd even op scherp. Maar ik geloof dat het een vrij zinloze vraag is. Goed, komt u naar voren. Ik vraag u om te gaan staan. Ik lees de eed of belofte voor en dan vraag ik u een voor een om daar een antwoord op te geven.

"Ik zweer of verklaar dat ik om tot wethouder benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer of verklaar en belof, dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer of belof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als wethouder naar eer en geweten zal vervullen."

Wat is hierop uw antwoord, mijnheer Schroor?

De heer SCHROOR (D66): Dat verklaar en beloof ik.

De heer VAN KEULEN (VVD): Dat verklaar en beloof ik.

De heer DE ROOK (D66): Dat verklaar en beloof ik.

De heer VAN DER SCHAAF (PvdA): Dat verklaar en beloof ik.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Zo waarlijk helpen mij God almachtig.

De VOORZITTER: Daarmee bent u allen nu benoemd tot het nieuwe college van de stad Groningen. Gefeliciteerd.

(Applaus)

De VOORZITTER: Straks na afloop van de vergadering is er de mogelijkheid om de nieuwe wethouders te feliciteren, hierboven. Dan gaan we naar het onderzoek naar de geloofsbrieven van de nieuw te benoemen raadsleden.

2.e: Onderzoek geloofsbrieven van nieuw te benoemen raadsleden (Reglement van Orde art. 5)

De VOORZITTER: Dat gaat over de benoeming van mevrouw Enting van de PvdA, de heer Zirkzee van D66, de heer Van der Glas van GroenLinks en de heer Blom, VVD. De commissie die het onderzoek naar de geloofsbrieven doet, bestaat uit mevrouw Temmink, mevrouw Woldhuis en de heer Van den Anker. Ik schors de vergadering heel kort om hun bevinding te horen.

(Schorsing 21.30-21.33 uur)

De VOORZITTER: De voorzitter van de commissies.

Mevrouw TEMMINK (commissie geloofsbrieven): Dank u wel, voorzitter. De commissie heeft de geloofsbrieven en de bijbehorende stukken van mevrouw Enting, de heren Zirkzee, Van der Glas en Blom onderzocht en in orde bevonden. Zij adviseert dan ook de benoemden toe te laten als leden van de raad.

2.f: Installatie van de nieuwe raadsleden
Afleggen eed/belofte nieuwe raadsleden

De VOORZITTER: Oké, dan gaan we ook over tot het afleggen van de belofte of de eed. Dan vraag ik om naar voren te komen mevrouw Enting, de heer Zirkzee, de heer Van der Glas en de heer Blom.

“Ik zweer of verklaar dat ik om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer of verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer of beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het gemeentebestuur naar eer en geweten zal vervullen.”

Wat is hierop uw antwoord? Mevrouw Enting.

Mevrouw ENTING (PvdA): Dat verklaar en beloof ik.

De heer ZIRKZEE (D66): Dat verklaar en beloof ik.

De heer VAN DER GLAS (GroenLinks): Dat verklaar en beloof ik.

De heer BLOM (VVD): Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: Dan zijn hiermee vier nieuwe raadsleden benoemd. Gefeliciteerd.

(Applaus)

3. Motie Vreemd aan de orde van de dag (SP, Partij voor de Dieren, PvdA, D66, Student en Stad, ChristenUnie, Stadspartij, GroenLinks, CDA)

De VOORZITTER: Dan zijn wij gekomen aan het volgende punt van de agenda, die we nu met de nieuwe raad en het nieuwe college kunnen behandelen, en dat is de motie van de SP-fractie. Ik geef het woord aan de heer Dijk. Mevrouw Van Duin! Oh, wat een fout. Mevrouw Van Duin.

Mevrouw VAN DUIN (SP): Ja, voorzitter, dank u wel. Vorige week schreef burgemeester Van Ossendorp uit Bunnik een brief aan staatssecretaris Teeven. De brief is een reactie op het weigeren van een kinderpardon aan een paar honderd kinderen en een oproep om de aanvragen opnieuw te bekijken. De kinderen om wie het gaat stonden namelijk niet onder rijkstoezicht. Maar dat mocht ook niet van het Rijk, omdat ze eigen onderdak hadden. Wel waren ze bekend bij de lokale overheid, de gemeente. De oproep stelt dat er onterecht onderscheid wordt gemaakt tussen rijkstoezicht en gemeentelijk toezicht. Ook wordt aandacht gevraagd voor een groep ex-alleenstaande minderjarige asielzoekers. Om de solidariteit met deze kinderen en jongeren ook vanuit deze raad te laten horen, dien ik de volgende motie in. Deze motie verwoordt dat deze raad de oproep van de burgemeesters, onder wie ook onze eigen burgemeester, steunt en eist dat de kinderen die hier geworteld zijn alsnog een pardon wordt verleend. Ik wil afsluiten met te zeggen dat het op een wat meer gepast moment had gekund, in plaats van op deze bijzondere bijeenkomst. Maar gezien de actualiteit is het signaal nu het sterkst en kiezen wij daarom voor deze raadsvergadering. Dank u wel.

Motie vreemd aan de orde van de dag (SP, Partij voor de Dieren, PvdA, D66, Student en Stad, ChristenUnie, Stadspartij, GroenLinks, CDA)

De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 14 mei 2014,

constaterende dat:

- in Nederland ongeveer driehonderd tot zeshonderd kinderen wonen die sinds jaar en dag onder gemeentelijk, maar niet onder rijkstoezicht staan en van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie een afwijzing hebben ontvangen op hun aanvraag tot een kinderpardon;
- de aanvragen tot het kinderpardon volgens de rijksoverheid zijn afgewezen, omdat de betreffende gezinnen niet in een asielzoekerscentrum wonen. Maar daar konden zij ook niet wonen, omdat de rijksoverheid hun de opvang in een asielzoekerscentrum ontzegde en ze ten gevolge daarvan niet meer onder rijkstoezicht stonden, maar noodgedwongen een beroep op gemeentelijke noodopvang deden;
- ook in onze gemeente kinderen wonen die in de Groningse samenleving geworteld zijn en een afwijzing voor het kinderpardon hebben ontvangen;
- inmiddels meer dan tweehonderd burgemeesters in Nederland de oproep van burgemeester Ostendorp van gemeente Bunnik aan de staatssecretaris om de afgewezen aanvragen tot een kinderpardon opnieuw te bekijken en ruimer toe te passen, hebben gesteund;
- burgemeester Vreeman deze oproep mede heeft ondertekend.

van mening dat:

- de rijksoverheid bij de beoordeling van de aanvragen tot het kinderpardon, met twee maten meet met betrekking tot het criterium dat de betreffende kinderen onder rijkstoezicht hadden moeten staan;
- de gemeente ook de overheid is en dat het onderscheid tussen het Rijk en de gemeente wat betreft het onder toezicht staan voor de beoordeling van het kinderpardon niet aan betrokken gezinnen en hun kinderen uit te leggen is;
- het door de rijksoverheid gemaakte onderscheid tot schrijnende gevallen leidt en dat elk schrijnend geval dat een kind betreft er een te veel is.

spreekt uit dat:

- de kinderen die door het toepassen van bovengenoemd onterecht onderscheid zijn getroffen alsnog een kinderpardon moet worden verleend;
- hij de ondertekening van de burgemeester van de oproep en de strekking daarvan steunt.

verzoekt het college/de griffie:

- deze motie onder de aandacht van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie te brengen.

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Wie wil hier het woord over voeren? Ik zie dat niemand dat wil. Dan kunnen we stemmen. Het is goed aangegeven door mevrouw Van Duin. Ik heb zelf die oproep al heel snel ondertekend en ik beschouw dit als een steun in de rug. Ik hoop dat veel meer gemeenteraden ook laten merken dat ze dit rechtgezet willen hebben.

Ik zou willen vragen: wie is er voor deze motie? Unanimititeit. Wat een eensgezindheid! Dan is deze motie aangenomen. Dank u wel.

4. Afscheid vertrekkende wethouders

4.a: Toespraak van de burgemeester voor de vertrekkende wethouders

De VOORZITTER: Ik wil de drie vertrekkende wethouders naar voren roepen. We hebben hier een bankje gemaakt. Ik ga drie toespraakjes houden en het eerste is bestemd voor de heer Isha, die nu op moet letten.

Het was natuurlijk een heel aparte ervaring, toen ik hier kwam, omdat ik Dig al heel lang ken en er ook nog een onbewaakt moment is geweest dat hij mij een communicatietraining heeft gegeven. Een training met de adviezen die nu op hemzelf van toepassing zijn. En wij hebben elkaar ook ontmoet in allerlei campagnes in de landelijke politiek.

Groningen kende in het najaar 2012 een heel stormachtige periode in de politiek, zowel bestuurlijk als politiek. Toen de storm eindelijk ging liggen, met nieuwe partijen, toen was er een nieuwkomer en dat was jij. Hoewel je binnen en buiten de partij, maar ook in het hele maatschappelijke leven al heel veel had gedaan, was het besturen van een stad voor jou gloednieuw. Je had veel geadviseerd en rondgekeken, leiding gegeven in een marktbedrijf, campagne gevoerd, maar nu stond je hier plotseling aan het stuur. Plotseling was je wethouder. En nog wel in Groningen, de zevende stad van Nederland. Ik kan mij heel goed voorstellen dat het in het begin wennen is geweest. Misschien aan het eind ook nog wel. Verbazing zal vaak heel erg aanwezig zijn geweest. Verbazing over hoe zo'n gemeentelijke organisatie en het hele politieke proces loopt. Maar het is toch wel knap en ook wel bijzonder dat je die verbazing in daden en maatregelen hebt weten om te zetten. Dat ging natuurlijk niet altijd pijnloos. Daadkracht roept ook weerstand op. Er waren gevestigde belangen in het geding en die weerstand en die krachten waren ook behoorlijk sterk en die heb je hier ook in Groningen ontmoet. Maar je was ook helemaal niet bang, dat is natuurlijk de blik van de buitenstaander, maar het is ook jouw persoonlijkheid, om bij alle ingesleten gewoontes hier, wij zijn het in Groningen al jarenlang gewend om het zo te doen, je die vraag te stellen: "Ja, maar moeten we daar dan ook op die manier mee doorgaan?" Die vraag werd door jou vaak gesteld. Je was qua leeftijd de senior van het college en misschien ook wel qua maatschappelijke ervaring. Het is onmiskenbaar zo dat je altijd bereid was om naar je medecollegeleden die ervaring te delen en hen daar ook van te laten profiteren. Dat gebeurde ook regelmatig. Je was eigenlijk een piepjonge bestuurder met een geweldige hoeveelheid levenservaring. Dat kwam ook wel heel erg van pas in alle discussies die geëntameerd werden, in alle krachtenvelden waarin je bent gekomen: sportvelden, sporthallen, het Groninger Forum, het minimabeleid, de cultuur, FC Groningen, het waren allemaal dossiers waar spanning op zat, waar controverses over waren, waarover het debat stevig was. In die discussies kon je ook wel fel van je afbijten, met een soort directheid die hier in Groningen niet altijd zo gewoon werd gevonden. Ja, dat is dan Amsterdamse directheid, werd er met een vergoelijkende toon gezegd. Nou, direct was het zeker, maar is dat nou zo Amsterdams? Als voormalig spindoctor, maar ook communicatiegoeroe ken jij heel goed het grote belang van het hebben van een groot netwerk. En dit netwerk heb je eigenlijk heel snel opgebouwd in deze stad en ook breed ingezet. Vooral bij de sport en bij de armoedebestrijding. Onder jouw motto: iedereen moet ook de kans krijgen om iets leuks te doen. Zo werd met behulp van een groot aantal mensen uit jouw netwerk het nieuwjaarsfeest georganiseerd. Wij hebben daar samen nog even bij Henk Wijngaard gestaan, de vlam in de pijp, echt genietend van een uitdrukking van iets wat ook voor de gewone Stadjer ontzettend leuk was. In je relatie met mensen had je ook aan de ene kant die directheid en soms een beetje krachtigheid, maar ook een heel menselijke kant: een bedankbriefje, een bloemetje sturen, een kaartje sturen, die twee kanten zitten ook in jouw karakter. Je komt uit Amsterdam en je kende Groningen en de Groningers nauwelijks. Wat hield de Groningers bezig? Grote politieke en bestuurlijke thema's, daar ben je mee bezig geweest. Maar je pakte het wel heel snel op. En soms, bij al die regulering en sociale zaken, had je ook wel eens in dat overleg met ambtenaren, dat je door de bomen het bos niet meer zag. Wat zei je nu? "Marginaal zelfstandigen, wie zijn dat nu eigenlijk?" En dat was ook typisch jouw stijl van: "Ik wil gewoon begrijpen wat er speelt en ik

wil ook de onzin van de zin scheiden”. Die verfrissende blik om dingen simpeler te maken, bijvoorbeeld rondom het hele Werk, dat nu ook weer in het programma staat. “Je hebt vrijwilligerswerk, je hebt gewoon werk en je hebt mensen die niet werken”. Je hebt gewoon een heel eenvoudige hiërarchie. Dat was ook meteen een leidmotief, hoe je activering en participatie wilde opvatten. Ik denk dat het huidige college ook voort kan bouwen op die gedachtegang. In het begin had je ook wel een beetje moeite. Je zei vaak: “ik vind” en dan was het: “wij vinden”. Je had ook heel veel belangstelling voor de organisatie. Er is ook een permanente spanningsverhouding tussen jou en de ambtenarij, soms met heel veel ondersteuning, maar soms ook met kritiek en commentaar. Je vond ook altijd dat iedereen op de hoogte moest zijn. Ik hoorde je altijd zeggen: “Hebben jullie De Telegraaf van vanochtend gelezen?” Typisch Istva, de krant van wakker Nederland. Wij linkse mensen verfoeien deze krant, maar Dig vroeg dit altijd, want dit is ongeveer wat er in Nederland nu besproken wordt. Dat ook altijd in relatie met wat er in de stad gebeurt. Een soort alertheid op de omgeving waar je in functioneert.

Je hebt een heleboel dossiers doorgenomen, je hebt reuring veroorzaakt, maar je hebt ook grote projecten echt een klap gegeven. Een opvatting over cultuurbeleid: ik hoor je ook zeggen en ik paraphraseer dat wel eens: “de gemeente is geen pinautomaat”. De heer Istva. Je kunt niet altijd met je verliezen langs blijven komen en zeggen: “Vul de boel maar weer aan.” Je moet zelf ook zorgen dat de boel op orde is. Je nam geen blad voor de mond. Soprano’s is natuurlijk een oneliner geworden die ik vaak terug heb gehoord. Onverstandig natuurlijk, om dat te zeggen, ja, je zegt meteen ‘nee’ als ik dat zeg. Maar goed, zo zit je gewoon in elkaar. Ik zou je willen zeggen: Dig, je kwam, je zag, je vertrekt, maar namens het gemeentebestuur is er wel grote dank aan je verschuldigd voor je harde werken, ook voor een paar grote projecten waarin jij slagen hebt gemaakt. Je had de Sportcarrousel, dat is natuurlijk een megaproject. Het hele idee over hoe je met participatie moet omgaan. Je hebt voor de radio en voor RTVNoord gezegd: “Ik heb een leuke tijd gehad in een heerlijke stad” en dat is, denk ik, een zacht einde van mijn toespraak. Er zit natuurlijk een controverse omheen, er zit spanning omheen, maar het is natuurlijk ook als je terugkijkt een fantastische periode geweest. Ik weet niet hoelang, anderhalf, misschien twee jaar dat je hier hebt mogen werken, in een heel nieuwe context, met een heel nieuwe taak. En iedereen heeft zijn mening over jou, dat is denk ik ook wel passend bij zo’n type. Ik wens je het allerbeste. Heel erg bedankt namens het bestuur van de stad, maar ik denk ook namens veel Stadlers. Het ga je goed.

(Applaus)

De VOORZITTER: Moet ik nou iets doen? Straks krijgen ze bloemen, oké.

Jan. Dat is toch wel leuk, als je deze drie wethouders ziet, zijn het toch allemaal een apart soort persoonlijkheden. Wat ik vaak heel leuk vind, is dat iemand heel erg past bij zijn politieke kleur. Als je vraagt: “Wie hoort nou waarbij?” Bij Dig zou je misschien twijfelen, maar bij Jannie en Jan in elk geval niet. In de regeringsverklaring bij het aantreden van het kabinet in 1973 van Joop den Uyl, ik mag hem wel een keer noemen hier, zei deze toen: “Waar visie ontbreekt, het volk omkomt.” Dit is natuurlijk een intrigerende observatie geweest, want eigenlijk is het in politiek taalgebruik: “Waar visie ontbreekt, regeert de boekhouder.” En dat is niet goed. Afgelopen jaar heeft Alexander Pechtold bij de begrotingsdebatten Den Uyls toespraak opnieuw naar voren gebracht. Toen werd duidelijk waar Den Uyl deze wijsheid vandaan had. Want Arie Slob, fractievoorzitter van de ChristenUnie, herinnerde de sociaalliberaal Pechtold eraan dat Den Uyl hier de Bijbel had geraadpleegd. Ik zie Jan knikken. Die weet dat ook meteen. Spreuken 11, ik heb het opgeschreven, Oude Testament, vers 14 luidt immers: “Door gebrek aan visie gaat het volk ten onder.” Om te vervolgen: “Een keur van raadgevers brengt het tot bloei” en dat zal jou, Jan, ook heel bekend in de oren klinken. Visie kan jou ook niet ontzegd worden. En daadkracht eigenlijk ook niet. In de anderhalf jaar dat jij wethouder bent geweest, heeft de stad jou heel erg leren kennen als een betrokken bestuurder. Dat vind ik altijd een beetje een cliché, ‘een betrokken bestuurder’, want: zijn er ook niet-betrokken bestuurders? Maar goed, je was in ieder geval iemand die echt verinnerlijkt dat je een bijdrage wilde leveren op jouw manier aan de stad Groningen. En dat je ook heel goed luisterde naar raadgevers, in de geest van het citaat dat ik net heb voorgelezen. Je hebt ook veel moois tot stand gebracht. Een kenmerk daarvan is dat je ook de zoektocht hebt van samenwerken met je ambtenaren, maar ook verbinding zoeken. Altijd samenwerken en verbinding, wat nou dit collegeprogramma is, dat heb je echt in je. Wat dat betreft lijkt je wel beetje op je illustere voorganger René Paas, die ik laatst voor het eerst in mijn leven ontmoet heb. En ik begrijp ook wel dat het hier zo gezegd wordt. ‘Samenwerken is een feestje’ en dat wist je ook heel goed uit te dragen. Anderhalf jaar lang is natuurlijk niet zo heel lang om je te bewijzen. Toch ben jij er in geslaagd om een aantal heel memorabele zaken te realiseren. Je was een onvermoeibare ambassadeur voor Fair Trade en dit jaar is Groningen voor het zesde jaar een Fair Trade-gemeente, dankzij de actieve lokale werkgroep die

ondernemers en burgers stimuleert om Fair Trade-producten te kopen. Er zijn in Groningen inmiddels 160 deelnemers. Vorig jaar sleepte je ook de titel ‘Groenste stad van Nederland’ voor Groningen binnen. Daarnaast nog een certificaat voor ‘Groen en Bewonersparticipatie’ van het project De eetbare stad. Daarbij maken bewoners van braakliggende stukjes grond in hun buurt prachtige moestuinen en boomgaarden en dat is eigenlijk ook een verrijking. Het gaat om voeding. Het gaat om natuur en duurzaamheid, maar het gaat ook om sociale contacten. In een dorp is dat makkelijk, maar het is ook heel interessant dat je dat in een stedelijke omgeving van de grond hebt gekregen. Ja, en als ik zeg: 3,5 miljoen kijkers en 20.000 bezoekers, dan weten we allemaal waar we het over hebben. Dan hebben we het over The Passion. Het was in meerdere opzichten een geweldig evenement voor de Groningers en de stad en het ommeland en iedereen die daar is komen kijken, zowel op de televisie als hier in de stad zelf. Spiritueel, inspirerend, met grote landelijke belangstelling en heel veel aandacht voor hoofdthema’s die natuurlijk ook in The Passion zitten, naastenliefde, zorg, betrokkenheid. Het is prachtig in beeld gebracht. Ik heb er zelf ook heel veel reacties op gekregen. Ik denk dat dit voor iedereen hier geldt. Mensen die zeiden: “Wat een interessant verhaal en wat ziet de stad er mooi uit”. Dus dat is iets waar de Groningers ongelooflijk trots op zijn. The Passion en heeft ook heel erg verbindend gewerkt, voor heel veel verschillende groepen in onze stad.

Wat ik wel weer heel karakteristiek vind voor jou, Jan, en dat vind ik ook wel een leuke trek van je, is dat je inzet op een heel groot project en de volgende dag zie ik dan weer dat je compost aan het scheppen bent in de stad. Het is ook allemaal niet te veel voor je. Het kleine en het grote. Het komt niet vanzelf. Die hele Passion is natuurlijk opgebouwd. Mijn voorganger Rehwinkel heeft die brief geschreven naar de EO en de RKK en toen is eigenlijk die hele actie op gang gekomen. Maar het onmiskenbaar doorzetten, het voor elkaar krijgen van die hele operatie, hier moet ik Inge Jongman natuurlijk ook noemen als iemand die dit ook heel erg gesteund heeft. Je kunt zeggen dat het een prachtig project is geweest. Succes kent vele vaders. Dat is altijd zo, maar ik denk dat toch iedereen zal toegeven of erkennen dat jij hier enerzijds de marketingwaarde van dit verhaal, maar anderzijds ook de inhoud van het lijdensverhaal, met de toespraak die je hebt gehouden in de Martinikerk, over de Passion, typisch die verschillende kanten van het mooie evenement hebt laten zien. Ik denk dat we een heel goede en heel kleurrijke bestuurder hebben. Sommige mensen denken dat jij een beetje een – ik moet een goed woord kiezen, allemaal woorden lopen door mijn hoofd, die zal ik niet noemen, maar eigenlijk ben je dus in je identiteit een heel kleurrijke bestuurder met een heel eigen manier van denken. 26 oktober 2012 kreeg de stad na meer dan zes jaar weer een CDA-wethouder. En de Stadjsers hebben inderdaad een verbindende en heel enthousiaste en karaktervolle bestuurder gezien. Je hebt een beetje een bescheiden stijl, lijkt het, maar je moet wel in de gaten gehouden worden. Soms letterlijk en soms ook figuurlijk. Heel veel dank, namens het gemeentebestuur en ik denk ook namens heel veel Stadjsers. We wensen je heel veel succes in je verdere loopbaan, Jan.

(Applaus)

De VOORZITTER: En dan komen we bij Jannie. Ja, hoe moet ik beginnen? Politiek is een prachtig vak maar het heeft ook harde kanten. Je bent acht jaar wethouder geweest, dat is natuurlijk een heel lange periode. En vanavond het afscheid; ik weet niet zeker of dat helemaal een vrijwillige keuze is, dat kun je ook niet helemaal beoordelen. Misschien had je ook nog wel door willen gaan, maar goed, de uitkomst van de onderhandelingen maakt dat de SP niet meer deelneemt aan het college. In een van jouw eerste interviews als wethouder, dat was in 2006, vertelde je, en dat vond ik wel een mooie metafoer, dat je het voorbeeld van een eend wilde aannemen. Die schudt immers het water van zijn veren af en vervolgt daarna zijn weg. Zo zou je als wethouder moeten werken. Je moet gewoon soms ook de boel gewoon even van je afschudden, zeker als het ongepaste of oneigenlijke of oneerlijke kritiek is. Gewoon doorgaan, laat je niet te veel intimideren en concentreer je op de wezenlijke zaken. Ik denk dat je heel veel van dat gedrag hebt waargemaakt. De zorgagenda en de jeugdproblematiek, daar zaten heel veel krachten op. Soms schudde je eens even en dan gingen we gewoon weer door, altijd vanuit een heel basaal belang, dat het gaat om de mensen. Dus niet om de structuren, maar telkens terugkerend: waarvoor is dit eigenlijk nodig? Dit is voor een kind nodig, omdat het moeilijk opvoedbaar is of omdat het schoolproblemen heeft. Of dit is nodig voor een oudere die niet goed zijn steunkousen meer kan aantrekken. Dus telkens denkend aan wat nu de basis is.

Met Peter Verschuren werden jullie in 2006 de eerste SP-wethouders in deze stad en dat was ook de eerste keer dat de SP bestuursverantwoordelijkheid nam. Dat was voor de partij natuurlijk een historisch moment. Als je namelijk in de geschiedenis van de SP kijkt, dan was het een samenwerking met burgerlijke partijen. Ja, je zit een beetje te kijken, maar dat was toen, in die tijd wel een hele stap. En ook

elders in het land had de SP steeds meer bestuurlijke verantwoordelijkheid genomen. En ook jij moet met je hele volle agenda in het begin wel een beetje verbaasd hebben rondgekeken naar de politieke mores, de omgangsvormen en de gang van zaken in zo'n stadhuis, de dienstbare bodes, de ambtenaren. Maar helemaal onbeschreven was je niet, want je had natuurlijk een actievoerdersachtergrond, ingezet voor de Hortusbuurt, jouw buurt. Je was al talrijke malen in aanraking gekomen met verantwoordelijke wethouders, met verantwoordelijke mensen van RO/EZ en dat waren in die tijd ook lang niet altijd gemakkelijke ontmoetingen. Dus je kende het ook wel van een andere kant. Ik denk dat het ook wel een mooie chemie is geweest, dat je ook weet, als je vanuit een andere kant met die overheid moeten werken, wat dat betekent. En dat je daarmee ook iets zegt over je eigen houding in relatie tot de burgers. Je hebt ook zichtbaar genoten, vooral in de contacten met de Stadjes. Dat waren voor jou wel de kersen op de kaart. Honderden gesprekken, ontmoetingen, eigenlijk was je nooit te beroerd om naar een buurt te gaan of naar een opening en het was nooit gerelateerd aan iets met prestige of niet. Je dacht altijd: "Ik moet erbij zijn, omdat ik het belangrijk vind om steun te geven, betrokkenheid tonen aan de inwoners van deze stad, de Stadjes." En ook altijd met een uitgestoken hand. "Ik ben Jannie Visscher, de wethouder. Wat leuk dat u hier ook bent." Dat is een stijl die de drempel heel erg verlaagt. Het ijs was heel gauw gebroken. Dat is wel kenmerkend voor jouw stijl en daarom ben je, denk ik, ook heel erg geliefd in de stad.

Ja, 'Voor de verandering'. Als iemand zich het vuur uit de sloffen heeft gelopen om de Stadjes te betrekken bij het gemeentelijk beleid, dan was jij het wel. Echt een symbool voor hoe jij participatief met mensen, ook bij kleine dingen, bij individuele vraagstukken, werkte. Altijd vroeg je: "Is de bewonersorganisatie ook uitgenodigd? Hebben we de begeleidingsgroep uitgenodigd? Waar is de stuurgroep? Waar zijn de buurtbewoners?" Dit was een notie die jij bij alle initiatieven had. Waar zijn degenen die het betreft, zijn die ook vertegenwoordigd? Zijn die er ook bij? En je was ook heel erg zichtbaar in de stad. Door weer en wind, overal, als het erop aankwam, was jij aanwezig. Dat blijkt natuurlijk ook wel uit de honderden voorkeurstemmen die je hebt gehad. Dat zegt ook heel veel over draagvlak en de waardering die er in de stad is. Je hebt in je eentje een hele raadszetel voor je partij verzorgd, door je grote draagvlak. Verbinden, iets voor elkaar krijgen voor de mensen die het moeilijk hebben, dat was jouw missie. Dat deed je in het college, maar ook in de Groningse samenleving. Die missie is volgens mij ook geslaagd. Dat is ook de reden dat ik namens het gemeentebestuur jou echt wil bedanken voor je geweldige inzet, je aanstekelijke enthousiasme en betrokkenheid en ook voor je niet aflatende doorzettingsvermogen. Je hebt ooit aangegeven dat je na je wethouderschap graag zou willen werken op de begraafplaats Selwerderhof. Al was het maar om de openingstijden te verruimen. Ook hier zien we een maatschappelijk gemotiveerde keus. Je had een grote drang en intrinsieke motivatie om aan maatschappelijke problemen en alles rond het deel van de Groningers dat een steun in de rug nodig had, te werken. Dat is ook vaak gelukt en ik denk dat we jou daar heel hartelijk voor moeten danken. Ik ben ervan overtuigd dat we van jou blijven horen. Ik zou nogmaals willen zeggen, Jannie, het allerbeste, heel hartelijk bedankt.

(Applaus)

De VOORZITTER: Het afscheid nemen kan straks boven nog verdergaan. We zijn nu toe aan een toespraak van de nestor van de raad, mevrouw Van Gijlswijk.

4.b: Toespraak van de nestor van de raad

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (nestor van de raad): Dank u wel, voorzitter. Deze nestor heeft de afgelopen dagen een groot beroep op een aantal mensen in de organisatie, de leden en voormalig leden van de raad gedaan om informatie over Dig, Jan en Jannie te verzamelen. En sinds vanmiddag noem ik het 'mijn persoonlijke informatiedienst'. Op wie ik een beroep heb gedaan, zal wat mij betreft altijd geheim blijven. Ik wil hem wel heel hartelijk danken voor alle interessante, grappige en mooie informatie.

Dig, ik begin bij jou. Van dit drietal ben jij het kortst in ons midden geweest. Je bent een belangrijk man. Want ik ontdekte dat jij je eigen Wikipedia-pagina hebt. Een heel interessante pagina met beschrijvingen over het eekhoortjesincident, een niet nader te noemen ondernemer en een niet nader te noemen minister. Toen ik in het geruchtencircuit hoorde dat jij in het najaar van 2012 wethouder zou worden namens de PvdA, heb ik onmiddellijk mijn voelspriet in mijn eigen partij uitgestoken. Ik wilde heel graag weten wat voor vlees wij in de kuip zouden hebben. De reactie was zo ongeveer: "waar Dig is, zijn conflicten". Ik en mijn fractie waren natuurlijk direct op onze hoede. Maar we kwamen er al snel van terug. Dig, in de stad noemt men jou 'de Amsterdammer die Groningen in zijn hart heeft gesloten'.

Amsterdammers zijn recht voor de raap, gebruiken geen wollige taal en sommigen prijzen jou om die eigenschap, want in een gremium als de gemeenteraad kan die eigenschap een verfrissing zijn. Er is inderdaad veel waardering voor jouw aanpak en die aanpak kenmerkt zich door het bedenken van puntenplannen. Zo was er het 3-puntenplan Sport, en waren er puntenplannen met betrekking tot de reorganisatie, of was het nu de implementatie van aanbevelingen van de rekenkamercommissie over de reorganisatie van de voormalige Dienst Sociale Zaken en Werk? Jouw aanpak is een heel directe. Daadkracht, recht door zee, duidelijk, geen gezeur. Dat is je kracht. Maar in de politiek kan dit tegelijkertijd een valkuil zijn en voor conflicten zorgen. De raad heeft erg aan jouw aanpak en directheid moeten wennen. En ik kan je zeggen: sommigen zijn er tot op de dag van vandaag nog niet aan gewend. Jij bent van het direct ondernemen van actie. Nooit zal ik vergeten hoe jij tijdens een raadsvergadering op Twitter aankondigde boodschappen voor de Voedselbank te gaan doen. Al zat jij daar in de bankjes en ik daar ergens in het midden, via Twitter trommelden we samen alle fracties op om mee te doen. Het werd een succes en het werd een voorbeeld voor vele Stadjsers, die daarna ook boodschappen voor de Voedselbank gingen doen. Je naaste medewerkers prijzen jou om je aanpak. En ging er wel eens iets mis? Geen probleem, gewoon tegen elkaar zeggen en dan samen kijken hoe het op te lossen viel. Medewerkers wisten: als zij kwaliteit leverden, dan kon je met wethouder Istha lezen en schrijven. Leverden zij geen kwaliteit, dan kregen ze dat ook wel van jou te horen. En altijd vond jij het van belang de relatie goed te houden. Favoriete gespreksonderwerpen tijdens het portefeuilleoverleg op maandagochtend waren Penoza, Divorce en voetbal. De eerste twee, daar heb ik wel begrip voor, die laatste wat minder. Ook investeerde je heel veel in de omgang met collega-wethouders en woordvoerders van fracties. Dan was er ongeveer een half uur voor zo'n gesprek uitgetrokken en dan ging het de eerste twintig minuten over van alles en nog wat, behalve over wat er op de agenda stond. Je bent een groot liefhebber van voetbal en daar maak je vaak vergelijkingen mee, ook op het gebied van sociale zaken. Je zorgde ervoor dat gezinnen die leefden van de Voedselbank wedstrijden van FC Groningen konden bezoeken. Een prachtig initiatief, waarvan ik hoop dat dit ook in de toekomst wordt voortgezet.

Dig, onze eerste kennismaking was vrijdag 26 oktober 2012. De fractievoorzitters van de nieuwe coalitie en de beoogde wethouders zaten klaar op de kamer van de gemeentesecretaris. Het doel was om kennis met elkaar te maken. En omdat mijn fractievoorzitter verhinderd was, werd ik namens de SP afgevaardigd. Jij kwam binnenlopen en gaf iedereen beleefd een hand, mij ook. Toen zei je: "Ja, jou ken ik wel." Ik heb er lang over nagedacht of wij elkaar wel eens eerder hadden ontmoet. Mijn conclusie was: nee, die man heb ik nooit eerder de hand geschud. Totdat ik vorig jaar zomer mijn werkkamer eens ging uitmesten. Ik kwam een exemplaar van het roddelblad Privé tegen, met datum 7 mei 2008. Ik lees helemaal nooit roddelbladen en ik dacht: waarom heb ik dit toch bewaard? Toen sloeg ik het open. Ik schrok en toe viel het kwartje eindelijk. Op pagina 15 staat namelijk het volgende afgedrukt. *(foto van mevrouw Van Gijlswijk en wethouder Istha)* Kijk. Voorzitter, ik zal iedereen hier aanwezig de inhoud van het artikel besparen. Het is echt zo'n typisch smeugig roddelverhaal over de PvdA, over de SP, over jou en over mij. Maar niet over jou én mij. Nee, het exemplaar blijft in bezit van de nestor. Wat ik maar wil zeggen, Dig: wij kennen elkaar eigenlijk al veel langer dan wij eerder hadden gedacht.

Dig, bedankt. Ik hoop, en ik denk dat ik namens velen spreek, dat we je in Groningen nog heel vaak zullen tegenkomen.

(Applaus)

Jannie. Je weet dat het me zwaar valt je toe te spreken. Ik weet zoveel van je, dat ik een beroep op mijn informanten heb gedaan om voor mijzelf orde in de chaos te krijgen. Acht jaar geleden, de burgemeester refereerde er al aan, werd jij een van de eerste SP-wethouders in Groningen. Je kwam van de Provincie en maakte de overstap naar de gemeente. Het werd een avontuur, voor jou en voor de SP. En iedereen om je heen heeft het geluk, maar ook de eer gehad te mogen ervaren dat er weinig verschil is tussen Jannie als wethouder en Jannie zoals jij bent. Van alle informanten hoor ik, en zo ervaar ik het zelf ook, dat je de meest belangstellende persoon bent die mensen kennen. Was je met een medewerker op de fiets op weg ergens naartoe en was het maar vijf minuten fietsen, met jou werd dat al snel vijftien minuten. Onderweg moest er driemaal gestopt worden, omdat mensen jou begroetten en jij altijd wil weten hoe het met mensen gaat. Je hebt een heel bijzondere gave. Je kunt met iedereen praten, of het nu dakloze Stadjsers zijn of een hoge bestuurder, zoals een staatssecretaris. Je onthoudt ook echt alles wat er in het persoonlijk leven van de mensen met wie je samenwerkt gebeurt. Velen hebben daar grote bewondering voor, zijn daar zelfs jaloers op en vragen zich af hoe jij dat toch doet. Een heel drukke en verantwoordelijke baan en tegelijkertijd altijd extreem betrokken zijn. Dan weet jij dat iemand naar de dokter moet. Zit diegene in de wachtkamer, hop, dan is er een sms'je van Jannie: "Hoe ging het bij de dokter?" Of nog een treffend en

typerend voorbeeld: je secretaresse had een lang weekend naar Milaan geboekt. Dat weekend ging niet door; er werd gestaakt. Zij baalde daar natuurlijk stevig van. Komt ze op maandag op haar werk, ligt er op het bureau een cadeaubon en een lief, ontroerend kaartje van Jannie, als troost. Je bent heel goed in sms'en, op de meest idiote tijdstippen op de dag. Ik heb wel eens een sms'je gekregen met: "Er ligt iets onder de haag bij je voordeur", terwijl ik ergens bij Zwolle in de trein zat. Ik dacht, in paniek: er is iets heel erg belangrijks. Stukken of zo. Dus ik bel mijn buurvrouw en vraag haar even te gaan kijken. Wat blijkt? Er ligt een enorme bos pioenrozen, als dank voor het een of ander. En Jannie, dat kenmerkt jou. Jij zorgt voor iedereen. Het is ontzettend knap hoe jij de afgelopen jaren het wethouderschap hebt weten te combineren met het mantelzorgen voor je vader en je buurtgenoten, voor wie jij een grote steun en toeverlaat bent. Je kent iedereen en iedereen kent jou. Je bent zeer geliefd, ook al zijn mensen het inhoudelijk niet met je eens, ze waarderen je om wie je bent en wat je doet. Dat blijkt duidelijk uit die vele voorkeurstemmen die je bij de laatste verkiezingen hebt gekregen. Je bent een gedegen en loyale bestuurder, met een goed aansprekend, inhoudelijk verhaal, waaruit altijd betrokkenheid blijkt. Die persoonlijke betrokkenheid bij je portefeuille Beheer ging zelfs zo ver dat jij persoonlijk de papertjes die mensen op straat laten rondslingeren, opraapt. Is er geen prullenbak in de buurt? Geen probleem, dan stop je ze in je tas om later weg te gooien, of in die mooie Delftsblauwe vaas die op je werkkamer staat. Je bent wars van ijdelheid. Het gaat nooit om jouzelf, maar om de mensen voor wie jij het doet. Richting de raad heb jij je altijd dienstbaar en nederig opgesteld. Je bent een van de weinige bestuurders die de raad als baas van de gemeente ziet. Je hebt de raad ook altijd op zijn wenken bediend. En juist omdat je wars van ijdelheid en politieke spelletjes bent, was je in politiek opzicht een effectieve wethouder. Door heel goed te luisteren naar de hele raad, coalitie of oppositie, maar ook standvastig te blijven. Bijna alle raadsvoorstellen die uit jouw koker zijn gekomen, zijn door de raad unaniem aangenomen. Zelfs Feesten in Balans, waar in en buiten de raad veel discussie over was en waar jouw eigen partij tegenstemde. Zelfs die nota werd met grote steun aangenomen. Je bent standvastig maar ook drammerig. Je bemoeit je met alles. Zojuist nog met iets. Dat komt, Jannie, omdat je de lat voor jezelf heel hoog legt en heel veel van jezelf eist. En dat verwacht je ook van de mensen met wie je samenwerkt. Collegestukken waar typefouten inzaten stuurde je terug, met de eis ze aan te passen. Pas daarna werden ze opnieuw geagendeerd. Of je las een brief die al lang verstuurd was. Dan kregen je medewerkers die brief met dikke rode strepen weer terug. Sommige mensen zouden er misschien stapelgek van worden, maar jouw medewerkers niet. Ze hebben met heel veel plezier voor jou gewerkt, omdat ze weten dat je het niet ter meerdere eer en glorie van jezelf deed, maar voor de mensen in de stad, de mensen die een steuntje in de rug nodig hebben, omdat ze het alleen niet redden.

Jannie, ik had behoefte aan orde in de chaos. De chaos aan informatie, de vele mooie momenten van de jouw wethouderschap, de vele voorbeelden die aangeven dat je een mooi prachtmens bent. Met diezelfde chaos sluit ik af. Want chaos is jou niet onbekend. Je bent vaak van alles kwijt en je staat bij de huishoudelijke dienst dan ook te boek als recordhouder als het gaat om het vervangen van pasjes die je toegang tot het stadhuis verschaffen. Er is ook nooit een moment dat jij je fiets sleutel níet kwijt bent. Bleek je gewoon je fiets niet op slot te hebben gezet. Het merkwaardigste was dan wel dat je erop vertrouwde dat die fiets er gewoon stond. En, ja hoor! Net als in een dorp, waar fietsen niet zo snel gestolen worden als in een grote stad. Het typeert het grote vertrouwen dat jij in je medemens hebt. Sommige bestuurders worden van jaren in een politieke omgeving te hebben gefunctioneerd, cynisch, pessimistisch, wantrouwend. Jij niet. Jij bent vol vertrouwen en optimistisch. Wat dat betreft kun jij met groot vertrouwen in jezelf en je medemens een heel mooie toekomst tegemoet zien, daar ben ik van overtuigd.

(Applaus)

Jan. Op 19 juli 2000 werd je als raadslid benoemd als opvolger van de tussentijds vertrokken Renzo Kalk. Die dag sprak de gemeenteraad over het kredietvoorstel voor het Stripmuseum en het stedenbouwkundig plan Nieuwe Noordzijde, inclusief het houden van een referendum. Ik denk dat jij inmiddels tot de minderheid in dit huis behoort die nog weet wie Renzo Kalk is en waar die raadsvoorstellen inhoudelijk over gingen. Je bent commissievoorzitter van Financiën en Veiligheid geweest van 2002 tot je in mei 2005 fractievoorzitter van het CDA werd. Dat werd je mede omdat Martine Visser wethouder werd, zij als opvolger van de eerder genoemde René Paas. Die taak heb je vervuld totdat je wethouder werd. Bij jouw benoeming tot wethouder had ik gemengde gevoelens. Aan de ene kant wist ik dat het met het CDA in het college en jou op de portefeuille Stadsbeheer helemaal goed zou komen, dat Stadsbeheer bij jou in vertrouwde handen zou zijn. Maar door jouw vertrek uit de raad richting het college, kreeg ik er prompt werk bij. Van de ene op de andere dag was ik voorzitter van de onderzoekscommissie Verzelfstandiging

openbaar onderwijs, maar moest ik ook, na jaren in de ontkenningfase te hebben geleefd, onder ogen zien dat ik nestor zou worden. Anne Kuik zou zeggen: “En bedankt, hè!”

De heer VAN KEULEN (VVD): Thanks!

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (nestor van de raad): Die is beter! Maar de nestor mag niet geïnterrupteerd worden, mijnheer Van Keulen.

Jan, toen ik mijn informanten vroeg om jou te typeren, kreeg ik de volgende trefwoorden: rust, wijsheid, degelijk, integer, vriendelijk. En een informant liet mij weten: “Gekke dingen kan ik mij over Jan niet heugen. Best jammer.” Maar is dat nu eigenlijk wel zo jammer? Want deze trefwoorden passen perfect bij jou en bij het openbaar bestuur. En gemeenteraden zijn ook gebaat bij raadsleden die faire discussies voeren, die niet op de man of vrouw spelen, maar zich baseren op analyse en feiten. We hebben jou nooit kunnen betrappen op een betoog, gebaseerd op onderbuikgevoelens. Jouw betogen in de raad hebben altijd geboeid en zetten vaak aan het denken. Zo van: zo kun je er ook tegenaan kijken. Het was voor jou als voorman van het CDA wel wennen toen jouw partij in 2006 in de oppositie belandde. Het CDA werd, naarmate de jaren vorderden, steeds kritischer over grote projecten als Meerstad en de RegioTram. Het leek erop dat je jouw taalgebruik daar ook op ging aanpassen. De financiële positie van de stad typeerde je eens als: “Het is een minuut voor artikel 12.” Direct werd je door een voormalig lid van het college van populisme beschuldigd. Dat moet jou geraakt hebben, want je wijdde er een interessant weblog aan. De beschuldiging was ook niet terecht. Je gebruikte deze woorden slechts om aan te geven dat de situatie naar jouw analyse urgenter en serieuzer was dan het college die naar jouw oordeel nam. Je leek trouwens niet alleen je eigen taal aan te passen, maar gaandeweg ook wel de taal van je fractiegenoten over te nemen. Want tegenwoordig zeg jij gerust: “Hé, de vergadering begint een halfuur later, chill hè?” Of, als je denkt dat je voor de gek wordt gehouden: “Zeg, lopen ze me nou te dissen?” Soms leek het of je de humor van anderen niet helemaal begreep. Het verhaal gaat dat je meedeed in een wethoudersploeg bij het gemeentelijk volleybaltoernooi. In de pauze kwam er een ambtenaar naar je toe die zei: “Nou, dat zag er goed uit.” Jij vatte dat als een compliment op. Zegt jouw zoontje: “Pap, je bakte er helemaal niets van!” Die twee verschillende signalen waren voor jou ongetwijfeld wat verwarrend. Ingewijden zeggen overigens dat jouw zoontje wel een punt had.

Jan, jouw achtergrond en geloofsovertuiging maken jou een gepassioneerd man. Er zit veel meer vuur in jou dan mensen wellicht op het eerste gezicht zouden denken. The Passion was jouw evenement. Jij en The Passion pasten perfect bij elkaar. Het moest goed komen en ondanks de regen een grote en succesvolle avond worden. Jouw achtergrond is daarbij heel erg belangrijk geweest. Jouw enthousiasme voor het evenement heeft op velen aanstekelijk gewerkt. Je hebt The Passion als een afscheid ervaren. De mooiste afsluiting voor iemand zoals jij. En je zult de komende tijd op vele plekken nog afscheid gaan nemen, maar grootser dan The Passion kan het niet worden.

(Applaus)

De VOORZITTER: De kermis weet van geen ophouden. We krijgen nu kaneelstokken. Dit is een blijk van waardering naar Jannie, kaneelstokken van de kermis. Mijn schoonvader wilde altijd een bosje paling. Ik ben benieuwd.

4.c: Afscheidstoespraken van de vertrekkende wethouders

De VOORZITTER: Goed. Ik denk dat het tijd is dat de vertrekkende wethouders nog iets zeggen. Ik zou Dig Isha als eerste het woord willen geven.

Wethouder ISTHA: Ja, na al deze mooie woorden is het moeilijk om een geweldige afscheidsspeech te geven. Nu zijn afscheidsspeeches van mensen die vertrekken over het algemeen niet iets wat je je hele leven herinnert. Het gaat meestal volgens hetzelfde patroon. De jubilaris zegt meestal als eerste: “Ik zal het kort maken” en trekt dan vervolgens een dikke stapel papier uit de binnenzak en in de beste traditie van Fidel Castro wordt er dan een speech gehouden over hoe de wereld in elkaar zit en over hoe de jubilaris daaraan een bijdrage aan geleverd heeft. Ik zal u beloven: ik zal het echt kort houden, ook omdat ik natuurlijk maar heel kort heb gezeten als wethouder in deze stad. Ik herinner me nog als de dag van gisteren, het is anderhalf jaar geleden, dat ik op mijn scootertje van de Arena naar huis reed. Ik had daar Ajax-Manchester City gezien, toen nog met Balotelli, dus Ajax werd van de mat geveegd. Toen belde Jan Spakman onderweg op, die was toen de voorzitter van de fractie van de PvdA. Hij zei: “Dig, het is rond,

je wordt wethouder en wel morgen. Het enige wat we nog even moeten doen is over de portefeuilles praten.” Dus ik zei: “Jan, wat heb jij zoal in de aanbieding?” Ik kreeg een hele lijst van dingen die een gemeente zo over het algemeen doet. Ik zei toen: “Nou, cultuur en sport klinkt wel leuk, maar dat nog maar liever niet, want het geeft alleen maar gezeur. Het gaat alleen maar over geld en over subsidies, dus altijd gedoe. En dan het Forum, nou, zo’n megalomaan project in de binnenstad doet mij sterk denken aan de Noord/Zuidlijn in Amsterdam. Daar zijn ook vier wethouders op gesneuveld, dus dat ook eigenlijk maar niet.” En ten slotte zei ik, in alle eerlijkheid: “Jan, ik heb nog nooit in mijn hele carrière ook maar iets te maken gehad met sociale zaken. Ik weet er niets van, dus alsjeblieft.” Een uur later belde hij op en zei: “Dig, ik heb goed nieuws voor je. Je hebt sport, cultuur, Het Forum en sociale zaken. Is dat even leuk?” Ik heb diezelfde nacht nog mijn Duitse baas van RWE opgebeld en gezegd: “Ik ga weg en wel per onmiddellijk”, dus ik was binnen 24 uur van directeur corporate affairs bij RWE wethouder in Groningen. Politiek is een raar bedrijf. Zo ben je iets en zo ben je weer weg ook. Dat geldt nu ook weer. In het begin, daar is al een paar keer aan gememoreerd, was ik natuurlijk tamelijk zoekend. Ik kende de stad niet, ik wist dus ook niets van de inhoud van mijn portefeuille en ik wist er niets over hoe het in gemeenteland gaat. Hoe het in de Tweede Kamer gaat, in de regering, daar had ik wel uitgebreide ervaring mee en ik dacht dat het hier wel ongeveer hetzelfde zou gaan. Nou, dat is dus niet altijd zo gegaan. Ik waardeer het ook altijd erg dat de raad, dat was de vorige raad, diverse uitglidders van mij heeft vergeven. Ik herinner me nog dat ik na een week de Cultuurnota moest verdedigen. Ik heb toen vol vuur verteld hoe geweldig trots wij mochten zijn op het internationale dansgezelschap Toni and Guy. Dan moest dat natuurlijk zijn Guy and Roni, want Toni and Guy is een kapperszaak. Het merkwaardige is dat niemand reageerde. Dat gaf de burger moed. In diezelfde eerste maand moest ik natuurlijk over sociale zaken praten en werd er een motie aangenomen over het bevriezen van de subsidie aan de Voedselbank, op initiatief van Rosita. Ik was het daar helemaal niet mee eens en zei toen: “Dat kunnen jullie allemaal wel vinden, die motie is aangenomen, maar die leg ik gewoon naast me neer.” Dat kan, in de Tweede Kamer. Waarop Rosita, ondertussen met paarse vlekken in haar nek, zei: “Dan maak ik er een amendement van.” Waarop ik zei: “Dat voer ik ook niet uit.” Gelukkig nam Toon mij toen even apart en zei: “Dig, zo gaat het niet helemaal in gemeenteland.” Waarvoor dank. Nou, ik heb een boel geleerd. In die keren erna gaf mijn buurman Jan mij aldoor spiekbriefjes mee met wat ik moest zeggen over motie. “Laat ik over aan”, wat was het ook alweer, “de wijsheid van de raad” of iets dergelijks. Dus daarna is het een beetje beter gegaan. Goed, ik wil voordat ik eindig nog even twee tips, of observaties, want je moet ook altijd iets ernstigs zeggen bij zoiets, delen. En de eerste is, het is al een paar keer gezegd: maak het niet te ingewikkeld. Gebruik eenvoudige taal. Ik was verbaasd over wat ik aantrof in allerlei nota’s. Zeg niet: “voorshands zijn er onvoldoende middelen beschikbaar”, maar zeg gewoon: “we hebben even geen geld”. En nog een, en die ga ik even voor u citeren uit een recent rapport van de gemeente: “Er wordt vanuit de import van onze partners een basis geformuleerd die, in combinatie met de aangescherpte uitgangspunten, verdiepend is ten opzichte van de huidige werkwijze.” Nog een keer? Zeg dan gewoon: “We gaan het een beetje anders doen, nu”. Dus geen ‘gekanteld werken’ meer, geen ‘zelfredzaamheidsmatrix’ meer, niemand meer ‘in zijn kracht zetten’ en al zeker geen ‘kaderstellende outputspecificaties’.

De tweede tip. Het is al een paar keer genoemd dat ik uit Amsterdam kom. Hier is ook een paar keer gezegd dat het ook iets positiefs was, maar ik werd toch vaak omschreven als ‘die Amsterdammer’ of ‘die wethouder uit Amsterdam’, alsof het een soort besmettelijke ziekte was. Ik heb toch het idee, ondanks alle waarderende woorden die gezegd zijn, dat men vindt dat eigenlijk alleen maar echte Groningers, echte Stadgers, deze stad kunnen besturen. Dat gaat ook nog verder, blijkbaar ook in de regio. Ik zal het hierom zeggen: ik las pas een artikel over Peter Verschuren. Die was hier wethouder geweest voor de SP en nu gaat hij wethouder worden in Hoogezand-Sappemeer. Peter Verschuren vroeg toen beleefd aan zijn nieuwe raad of hij in de gemeente Groningen mocht blijven wonen, want het is maar 30 km verderop en dat is beter voor zijn relatie, zei hij. En de kop van dat artikel was: “Snuiter uit Stad vraagt ontheffing”. Dus Amsterdammers kunnen eigenlijk niet naar Groningen, Groningers kunnen eigenlijk niet Hoogezand-Sappemeer besturen, het is een soort Droste-blikje. En ik denk dat dat eens afgelopen moet zijn, als het al bestaat, hoor. Kijk eens goed, de bestuursvoorzitter van het grootste energiebedrijf van Nederland is een Belg. U kent waarschijnlijk het bedrijf Marks & Spencer. Britser dan Brits bestaat bijna niet. De baas ervan is een Nederlander. En de topman van de oudste bank van Nederland, Van Lanschot, opgericht geloof ik in 1487, is iemand uit India. Dus ook hier: gooi de ramen open, geef ruimte, ook aan mensen van buiten en ook mensen van buiten Groningen kunnen heel goed besturen. Ik waardeer het ten zeerste dat ik dit soort aardige woorden ook van jullie heb gehoord, vanavond.

Ik heb een heerlijke tijd gehad in Groningen. Ik vond het hier fantastisch. Er is ook een aantal dingen waar ik echt trots op ben, zoals Het Forum in een iets rustiger vaarwater. En we hebben natuurlijk een leuk feestje georganiseerd met Nieuwjaar. En ik ben heel trots op het armoedepakket, op mijn

armoedebeleid en op het Kindpakket en ik heb er alle vertrouwen in dat het in goede handen is en dat het zo doorgaat, want kinderen zijn de toekomst. Nou, mijn toekomst; een aantal mensen heeft gevraagd: “Dig, wat ga je nu doen?” Dat ga ik nu onthullen. Ik ga namelijk niets doen. Ik ga helemaal niets doen. Ik heb jarenlang alleen maar gewerkt, ik hoef nergens naartoe, ik hoef niemand meer te zijn en ik ga helemaal niets doen. Jullie niet. Jullie gaan zestig uur per week werken. Ik wens je daar alle succes en alle wijsheid bij en het ga jullie allemaal goed. Dank je wel.

De VOORZITTER: Ik dacht nu dat de heer Seton aan de beurt was.

Wethouder SETON: Ik wacht op de beginpagina, voorzitter. Voorzitter, dank u wel. Jaren geleden, bij een tussentijds vertrek, waarbij het betreffende raadslid ook enkele afscheidswaardes mocht spreken, vroeg de burgemeester zich af wat eigenlijk het tegenovergestelde van een maidenspeech was. “Zwanenzang” riep David de Jong van de ChristenUnie direct, en hij had natuurlijk gelijk. En ook ik wist dat die zwanenzang voor mij eens zou komen. Voor ik daar op doorga, voorzitter, eerst even een opmerking van orde. Want net als bij een maidenspeech is het niet geoorloofd te interrumpen of door ergerlijke opmerkingen buiten de microfoon, de aandacht op jezelf te vestigen. Ja, u bent hier nog niet zo lang, voorzitter, maar er zijn een raadslid en een collegelid die daar al jaren een handje van hebben. En alleen omdat dat niet sjiek is tijdens een afscheidsspeech als deze, zal ik hun namen niet noemen. *(foto wethouder Van Keulen en mevrouw Van Gijlswijk)* Mijn zwanenzang dus. Voorzitter, hier staat een dankbaar mens, en ik zal u ook uitleggen waarom. Toen ik eind vorige eeuw actief werd voor het CDA, mijn club, waren er mensen die zeiden: “Leuk Jan, mooi dat je dat doet, maar je zit bij de verkeerde partij”. En inderdaad, het CDA zat in een positie vergelijkbaar met die van de PvdA nu: in de hoek waar de klappen vallen. Ondanks dat ben ik gewoon doorgegaan, ik wilde en kon ook niet anders. Zeg eerlijk, ziet u mij bij een andere partij? En ik heb er geen moment spijt van gehad, want in de Groninger gemeenteraad heb ik alles mogen doen: commissielid, raadslid, commissievoorzitter, fractievoorzitter coalitie, fractievoorzitter oppositie, voorzitter van de eerste enquêtecommissie. Ik heb een raadssymposium georganiseerd, voor de fijnproevers: ‘De lat hoger, de drempel lager’ over toegankelijkheid. Ik heb in de sollicitatiecommissie gezeten voor de burgemeester, ik zat bij de coupleggers die het vorige college lieten stranden op de tram. Ik heb in die twaalf jaar verschrikkelijk veel mogen doen en heb er enorm van genoten. Ik heb me steeds uitgebreid kunnen uitleven in schriftelijke vragen, in moties en interpellaties. Ik heb mijn ziel en zaligheid gelegd in de grote woordvoeringen bij voorjaarsnota en begroting en kon me als generalist op allerlei beleidsterreinen storten, ook dingen die nieuw voor mij waren, zoals Financiën of RO. De resultaten waren trouwens niet erg bemoedigend. Eerst in coalitieverband met vijf zetels en CDA-wethouders Paas en Visser, later in de oppositie met z’n drieën, de drie heren van het CDA, met Joop Vogel en Bernard Koops *(foto Joop Vogel en Bernard Koops)* en de laatste periode samen met de onvolprezen Anne Kuik *(foto Anne Kuik)*. Ja, qua plaatje ging ik er wel op vooruit, maar in zetels niet! Een prachtige tijd gehad, daar kun je in dankbaarheid op terugkijken.

In de zomer van 2012 hebben we het er thuis over gehad of ik nog door zou gaan als raadslid. En we kwamen uit op ‘nee’. Veertien jaar zou echt wel voldoende zijn geweest, en ik zou dan dus een paar weken geleden met zo’n twintig anderen afscheid hebben genomen, en dat zou u dan deze afscheidsspeech hebben gescheeld. Maar het liep anders; het college viel en het CDA mocht een wethouder leveren in een heel breed college. Veel oud zeer, weinig geld, weinig tijd. Ik ben er nog steeds trots op dat die vijf partijen de boel weer op de rails hebben weten te zetten. Ondanks voortdurende recessie, tegenvallers waar je koud van werd en een organisatie die ook nog eens volop in beweging was, hebben we steeds in goede sfeer de gezamenlijke lijn weten te pakken. Waren we het altijd eens? Nee. Was het altijd makkelijk? Nee, ook niet. Kwamen we er steeds uit? Ja, en we zijn ervoor blijven staan. Dank voor die samenwerking.

Waar ik het afgelopen anderhalf jaar het meest van heb genoten, was het contact met de Stadjers. Ik ben me steeds meer gaan realiseren hoe belangrijk het is dat je je laat zien, aanspreekbaar bent, mensen aandacht geeft en serieus neemt. Hoezeer mensen eraan hechten dat je spreekt en wat je spreekt. Echt contact leidt niet steeds tot overeenstemming, maar wel altijd tot meer begrip. Misverstanden of andere barrières wegnemen door er gewoon te zijn en normaal te doen. Voorzitter, dat ging met zes wethouders, van welke kleur dan ook, redelijk, maar ik denk dat de vijf wethouders van nu moeite zullen hebben dit allemaal bij te benen. Nu we het toch over dit college hebben, zou ik ze graag nog iets meegeven en het sluit mooi aan bij hun slogan. Want als ik iets heb gemerkt in de afgelopen veertien jaar, dan is dat de constante hang naar verandering, of hang naar constante verandering, met termen als: ‘een hervormingsagenda’, ‘het moet anders’, of zo u wilt: ‘voor de verandering’. In Groningen blijft niets lang

hetzelfde, want voor je het weet, wordt er weer veranderd. We hebben net een nieuw en verfrissend college gehad, uit nood geboren, de bakens verzet, en nu moet het alweer anders. Voorzitter, laat mij daar nou eens een conservatief geluid tegenover zetten. Wat is er mis met no-nonsensebeleid? Jezelf realistische doelen stellen; alles wat bewust verder gaat dan dat, is geen visie maar wensdenken om de pil te vergulden. Visie, die stip op de horizon is nodig. Maar de beste politicus is niet degene die hem het verst weglegt, maar wie hem dichterbij brengt. Politiek is dus niet een wedstrijd wie de meeste ambitie heeft, en veranderen om het veranderen is een lege huls. Nieuw is niet altijd beter en rust wordt in dit huis zwaar ondergewaardeerd. Mijn tip: rust in de tent! Niet de rust van achterover hangen en afwachten (je hoort het de ambitiejunkies al weer zeggen), nee: de rust van orde en regelmaat, weten waar je aan toe bent, een positieve rust, die ruimte en focus geeft. Als je minder hard rent, zie je het scherper.

Genoeg gepreikt, terug naar mijn afscheid. Ik ben heel dankbaar dat ik als CDA-wethouder met *The Passion* kon eindigen. Met een knal eruit, wie had dat zo kunnen plannen? Ik ben er verschrikkelijk trots op dat we zo'n aansprekend evenement naar de stad hebben kunnen halen. Ondernemers tevreden, want anderhalf uur citypromotion prime-time live op televisie levert aan mediawaarde meer op dan de 2,5 miljoen euro voor EZ. Kerken tevreden, want die hebben op een laagdrempelige manier en in onderlinge samenwerking een tijdloos verhaal kunnen brengen, het evangelie van Jezus Christus, met een waarde die niet in geld is uit te drukken. En het leverde natuurlijk prachtige plaatjes op. (*foto van The Passion*).

Ten slotte nog een enkel dankwoord. U, voorzitter, ik had niet verwacht dat bij mijn afscheid Pechtold en Den Uyl werden genoemd, dank voor uw warme woorden. En ook de woorden van de nestor, dank daarvoor. De collega-wethouders die doorgaan: veel sterkte. En mijn lotgenoten Jannie en Dig: heel veel succes in het vervolg. De griffie en mijn staf voor de professionele en plezierige ondersteuning. De bonus voor de uitgebreide verzorging. De pers voor de constante en uitgebreide aandacht. En natuurlijk de CDA-fractie. Anne Kuik heeft een zeldzaam offer gebracht, René Bolle heeft net z'n visitekaartje afgegeven en dan hebben we er nog een: Herman Pieter, Anne en René heel veel succes gewenst met de vast ongelooflijk constructieve oppositie die jullie gaan voeren. Ik wil vanaf deze plaats ook graag mijn vrouw Renate bedanken. Een goed raadslid of een goede wethouder bestaat niet als er thuis geen steun is. En steun was er steeds, van de kinderen en met name van Renate. Zij heeft zichzelf weggecijferd door mij al die jaren, al die avonden en weekends af te staan en zorgen met mij te delen. Ook al die keren dat ik weliswaar thuis was, maar de politiek mijn hoofd wel in beslag bleef nemen. Hier ben ik haar heel erg dankbaar voor. Alvast een waarschuwing: na vanavond ben ik opeens wel heel veel thuis. Als laatste, in aansluiting af, voorzitter, wil ik de mensen in de stad en hun vertegenwoordiging danken. Dat bent u als raad en dat zijn uw voorgangers. Ik heb het een voorrecht gevonden deel van u te mogen uitmaken, ik vond het een voorrecht met u samen te werken en het was een voorrecht van u het vertrouwen te krijgen om als wethouder op te treden in en voor de stad. Een dankbaar mens dus, en daarom zeg ik hier, voor het laatst: dank u wel.

(*Applaus*)

De VOORZITTER: Het woord is aan Jannie Visscher.

Wethouder VISSCHER: Voorzitter, menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid van en solidariteit en tussen mensen, dat zijn de waarden waarvoor ik mij de afgelopen jaren hebben ingezet. Dat zijn ook de kernwaarden van het beginselprogramma van de SP. Solidariteit in brede zin. Ook naar toekomstige generaties en ook tussen mensen van hier en elders in de wereld. Want: "Een dier is meer dan een lap vlees, een mens is meer dan een consument, een land is meer dan een bv en wat je doet is wat je bent." Een couplet uit het lijklied van de SP, gedicht door Karel Glastra van Loon, helaas veel te vroeg overleden. Voorzitter, ik vind het een grote eer dat ik dit werk in en voor Groningen heb mogen doen. Onze stad, met de dorpen, is een stad om trots op te zijn. Trots en zuinig. Groningen is een stad waarin ruimte is voor iedereen, ongeacht geslacht, leeftijd, seksuele geaardheid, etniciteit of wat dan ook. Een stad waar iedereen zich thuis voelt.

Een paar jaar geleden deed mijn oud collega Peter Verschuren – dit is geloof ik al de derde keer dat hij vanavond genoemd wordt, zijn oren zullen fluiten – een klein onderzoekje naar integratie op zijn Gronings. De conclusie van dit onderzoek en de titel van de publicatie luidt: "Eigenlijk mag iedereen elkaar wel". Laten we dat zo houden, is mijn oproep aan het nieuwe college en aan de raad. Ik woonde al een hele tijd in Groningen voordat ik wethouder werd. Maar ik heb Groningen de afgelopen jaren toch op een heel nieuwe manier leren kennen. Wanneer je het nieuws volgt via de media, dan ligt de nadruk vaak op narigheid, dingen die niet goed gaan, trammelant in de tent. Als wethouder kwam ik heel veel in

aanraking met prachtige initiatieven van Stadgers. Een enorme rijkdom aan de mooie dingen die Groningers doen voor elkaar en voor hun stad. Ik noem een paar voorbeelden: de interculturele vrouwengroep in Lewenborg die een paar jaar geleden een vlindertuin oprichtte voor de hele buurt, waar heel veel mensen in werken en van genieten. Een bezielde leraar, die het Science Center Noord oprichtte, waar honderden kinderen en jongeren wekelijks naartoe gaan, graag komen, waar ze bezig zijn met techniek en met hun eigen ontwikkeling. Groningen Plus, ouderen die voor andere ouderen prachtige activiteiten organiseren. Maar ook een ondernemer, die samen met een dakloze Stadger stadswandelingen organiseert. Ik zou de hele avond door kunnen gaan, maar voorzitter, ik denk dat er zo langzamerhand hier genoeg is gezeten. Als gemeente moeten we, denk ik, voortdurend op zoek gaan naar al die parels in onze stad en ook als het nodig is ondersteuning bieden of versterking organiseren. Als lokaal bestuurder moet je volgens mij ook zorgen voor een omgeving waarin deze mooie initiatieven tot bloei kunnen komen. Een omgeving waar de basis op orde is, qua voorzieningen voor kinderen, voor ouderen, voor iedereen en qua leefomgeving. Een schone, veilige en gezonde leefomgeving. Een goed onderhouden openbare ruimte.

Ik heb de stad ook heel letterlijk op een nieuwe manier leren kennen, met letterlijke diepte- en hoogtepunten. Zo liep ik in de stad onder de stad, in het grote riool onder het Kattendiep, toen ik wethouder Water was. Wethouder Seton kan zich dat herinneren en wethouder Van Keulen kan zich erop verheugen. En ook toen ik afdaalde in een vers gedolven graf. Dat was, voorzitter, bij een werkbezoek aan begraafplaats Selwerderhof, al eerder door u genoemd. Ik kwam van helemaal bovenin de Martinitoren, bij de beiaardier. De eerste keer, toen ik meeliiep met de mannen van Stadsbeheer die vlaggen gingen hijsen, volgde ik het tempo dat zij aanhielden. Ik dacht: ik laat mij niet kennen! Eenmaal boven aangekomen, was er bijna zuurstof nodig. Het bleek dat de collega, Jan Pestoor, het jaar daarvoor de marathon in New York had gelopen.

Voorzitter, ik kon mijn werk alleen maar doen dankzij de fijne samenwerking met heel veel anderen. En ook die kan ik onmogelijk hier allemaal opnoemen. Maar ik wil beginnen met het noemen van burgemeester Wallage, van wiens rijke bestuurlijke ervaring we mochten profiteren als kersvers wethoudersteam in 2006, met vier groentjes erin. Van burgemeester Wallage heb ik heel veel geleerd. Ik heb in die tijd ook veel te danken gehad aan collega José van Schie, die bij de start van de Wmo – de geschiedenis herhaalt zich een beetje lijkt het haast – zei: “Laten wij daar met z’n tweeën de schouders onder zetten” en dat was een heel fijne samenwerking. Natuurlijk ook mijn partij, Peter, Rosita, Eelco, Jimmy en al die anderen bij wie ik bij nacht en ontij terecht kon. En ik waarschuw jullie: dat is misschien nog niet helemaal voorbij. De medewerkers; kundige en betrokken mensen die mijn ongeduld hebben doorstaan en dankzij wie ik de bestuurlijke doelen heb kunnen verwezenlijken. Ik dank in het bijzonder mijn staf en ik dank in de gemeentesecretaris Peter Teesink al die medewerkers. Natuurlijk ook de bodes op het stadhuis, het engelengeduld dat zij met mij hebben gehad. Ik had dat nog willen toelichten, maar het lijkt me niet nodig nu de nestor van de raad dit al heeft gedaan. En natuurlijk ook Rika, de schoonmaakster van het stadhuis, die ‘s morgens in alle vroegte altijd weer een vriendelijk woord had, waarmee de dag prettig begon. Ook de burens van het stadhuis, vandaag de kermisondernemers, maar anders ijsboer Winters, wijlen haringboer Snip, Trijnco Nijboer van de wereldberoemde poffertjeskraam. Uiteraard ook het huidige college, burgemeester Vreeman, die ook ongeveer binnen 24 uur uit Brabant overkwam om ons kundig leiding te geven. En dank voor uw fijne, mooie, prachtige woorden. Alle collega’s in het college, ik wijs nog hierheen, maar ik moet ook die kant op wijzen: heel erg bedankt. Een wil ik in het bijzonder noemen en dat is Ton Schroor. Toen wij in 2010 aantraden als wethouders, kon ik het niet laten, toen ik een oud-collega van je tegenkwam, om te vragen: “Wat is dat voor een man, die Ton Schroor?” Zij zei tegen mij: “Hij is heel collegiaal”. En dat, Ton, heb ik ervaren. Heel erg bedankt daarvoor. Mijn grootste dank gaat uit naar u, de gemeenteraad. De raad van Groningen. U stelt de kaders waarbinnen ik mijn werk kon doen. U voerde altijd inhoudelijke debatten. U beoordeelde de voorstellen op het effect voor de stad en de Stadgers. Of uw fractie nu wel of niet tot de coalitie behoorde, u keek naar de inhoud. U voert debatten met respect voor elkaar. En ook al is voor iedere partij de invulling weer verschillend, u doet dat allemaal uit liefde voor de stad en de Stadgers. Ik hoop dat u dit altijd zult volhouden. Hartelijk dank, gemeenteraad, college, burgemeester en Groningen. Dank je wel.

(Applaus)

5. **Sluiting**

De VOORZITTER: Dan sluit ik met deze mooie toespraken de vergadering en boven is de gelegenheid om afscheid te nemen en te feliciteren. De vergadering is gesloten.

(22.50 uur)